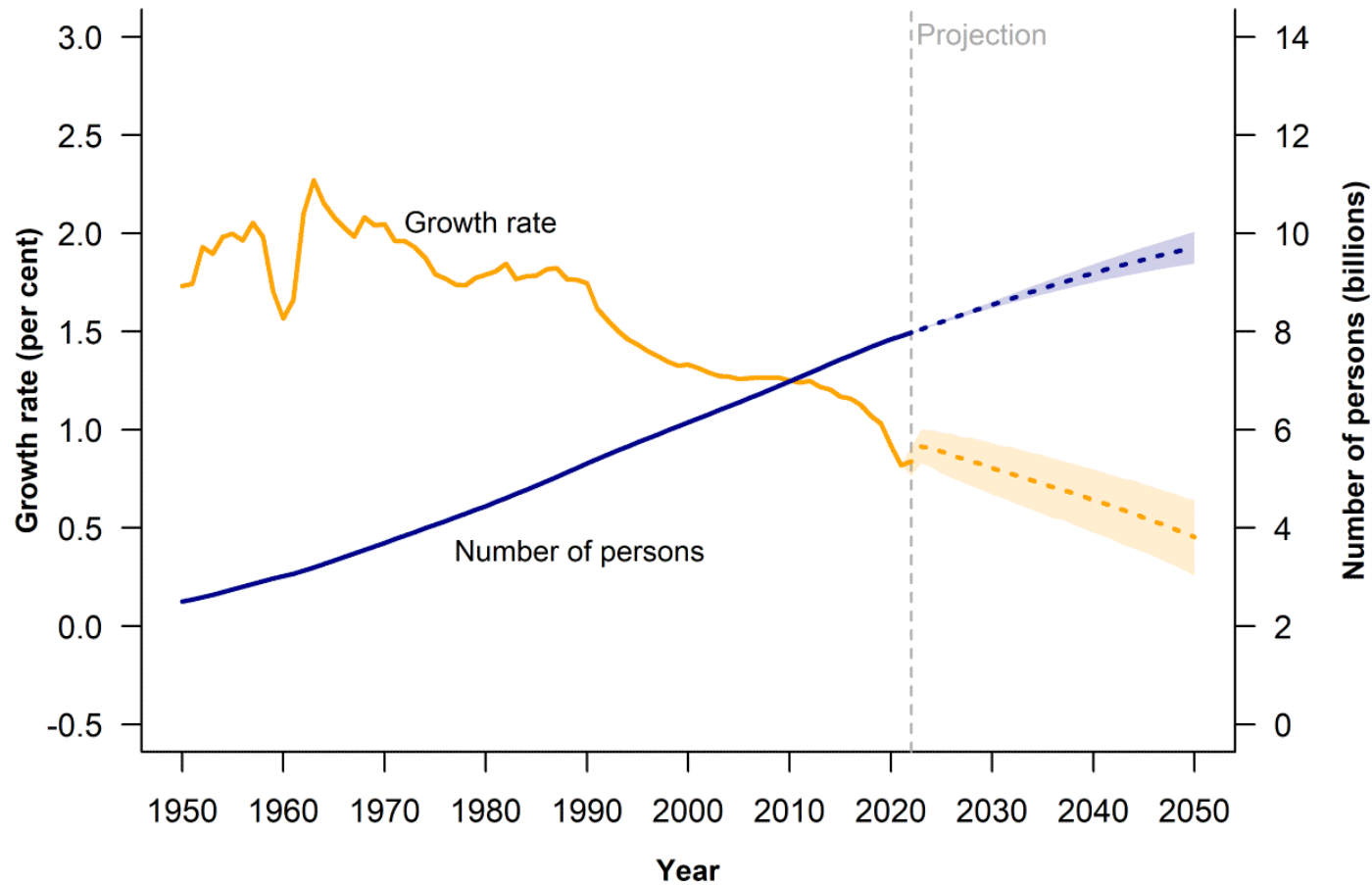

การปรับตัวของ MSME สู่สังคมสูงวัย

A century of world population trends: 1950 to 2050

Key messages

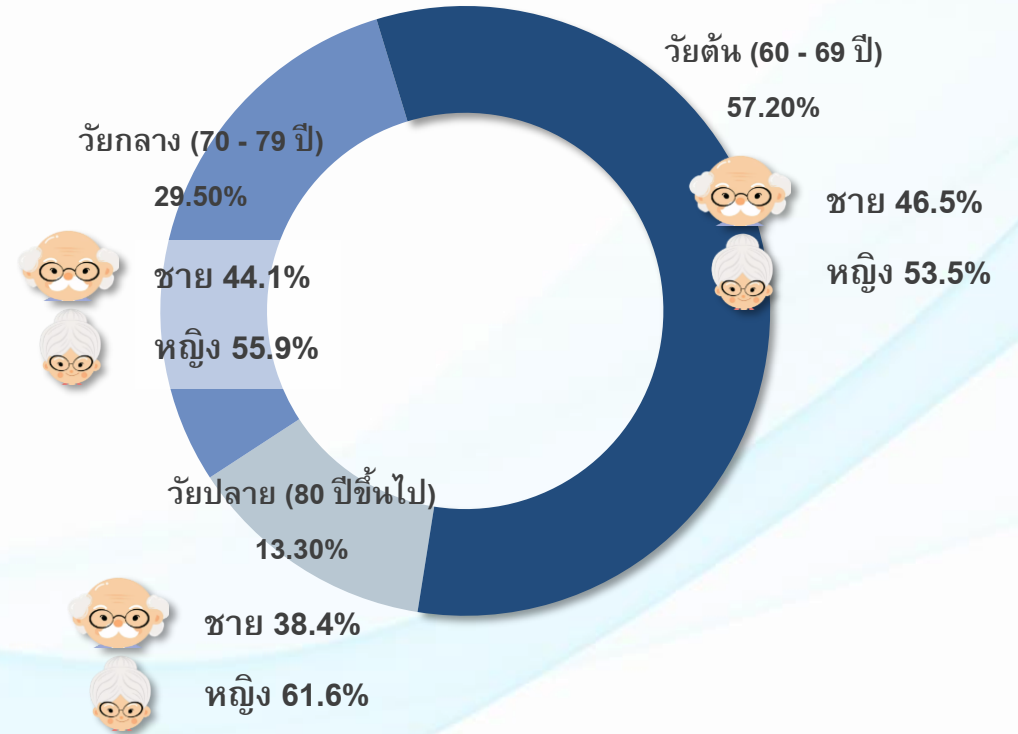
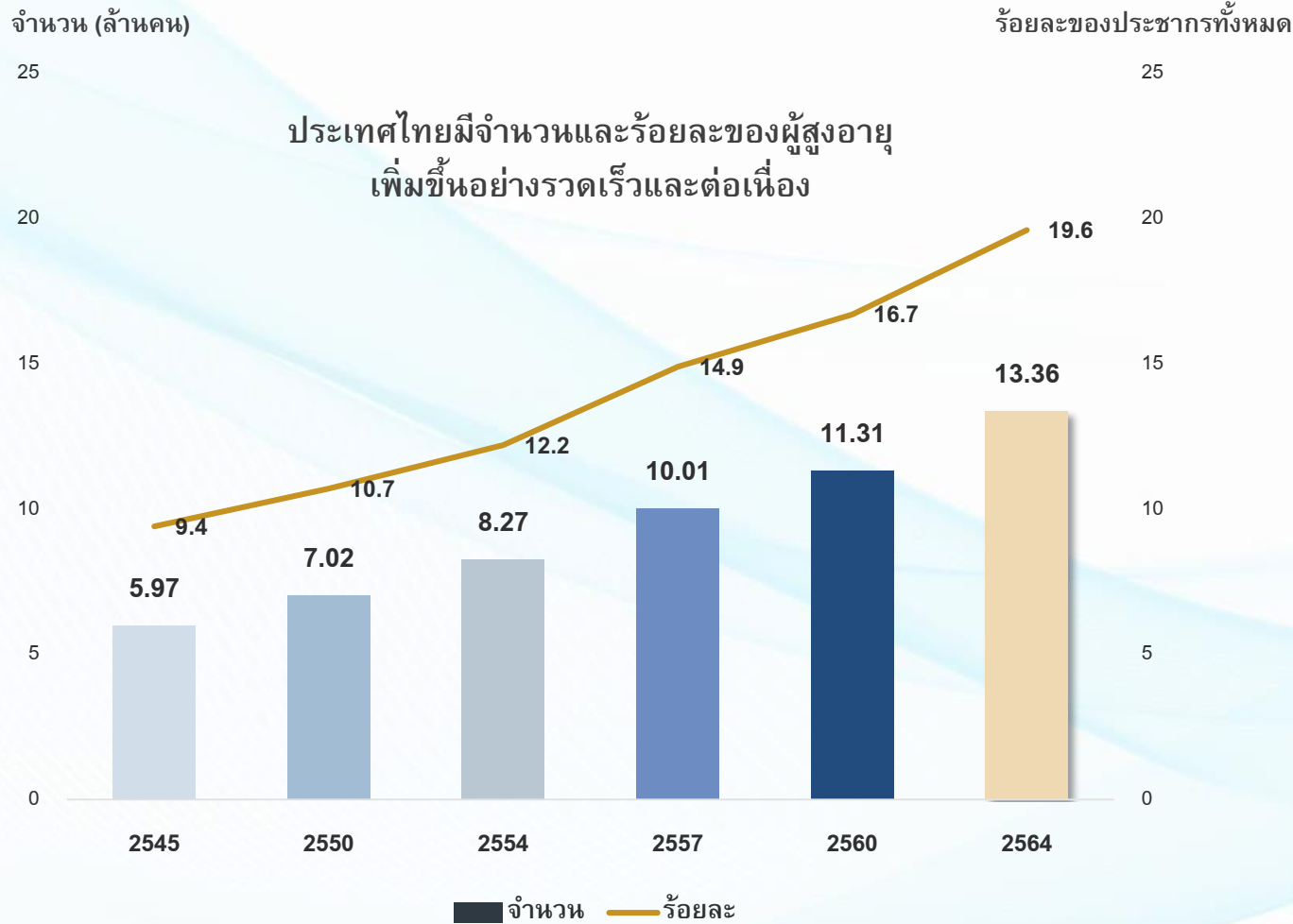
- The world's population is projected to reach **8 billion on 15 November 2022**.
- The latest projections by the United Nations suggest that **the global population** could grow to around 8.5 billion in 2030, 9.7 billion in 2050 and **10.4 billion in 2100**.
- Globally, **life expectancy reached 72.8 years in 2019**, an increase of almost 9 years since 1990. Further reductions in mortality are projected to result in an average longevity of around 77.2 years globally in 2050.
- **Life expectancy at birth for women exceeded that for men by 5.4 years** globally, with female and male life expectancies standing at 73.8 and 68.4, respectively.
- **In 2020, the global growth rate fell under 1 per cent per year for the first time** since 1950. The world's population is projected to reach a peak of around 10.4 billion people during the 2080s and to remain at that level until 2100.
- In 2022, **the two most populous regions were both in Asia: Eastern and South-Eastern Asia with 2.3 billion people** (29 per cent of the global population), and Central and Southern Asia with 2.1 billion (26 per cent). **China and India**, with more than 1.4 billion each, accounted for most of the population in these two regions.

Percentage of population aged 65 years or over for the world, SDG regions, and selected groups of countries, 2022, 2030 and 2050

Region	2022	2030	2050
World	9.7	11.7	16.4
Sub-Saharan Africa	3.0	3.3	4.7
Northern Africa and Western Asia	5.5	7.0	12.5
Central and Southern Asia	6.4	8.1	13.4
Eastern and South-Eastern Asia	12.7	16.3	25.7
Latin America and the Caribbean	9.1	11.5	18.8
Australia/New Zealand	16.6	19.4	23.7
Oceania (excluding Australia and New Zealand)	3.9	5.1	8.2
Europe and Northern America	18.7	22.0	26.9
Least developed countries	3.6	4.1	6.1
Landlocked developing countries (LLDC)	3.6	4.1	5.8
Small island developing States (SIDS)	8.9	11.3	16.0

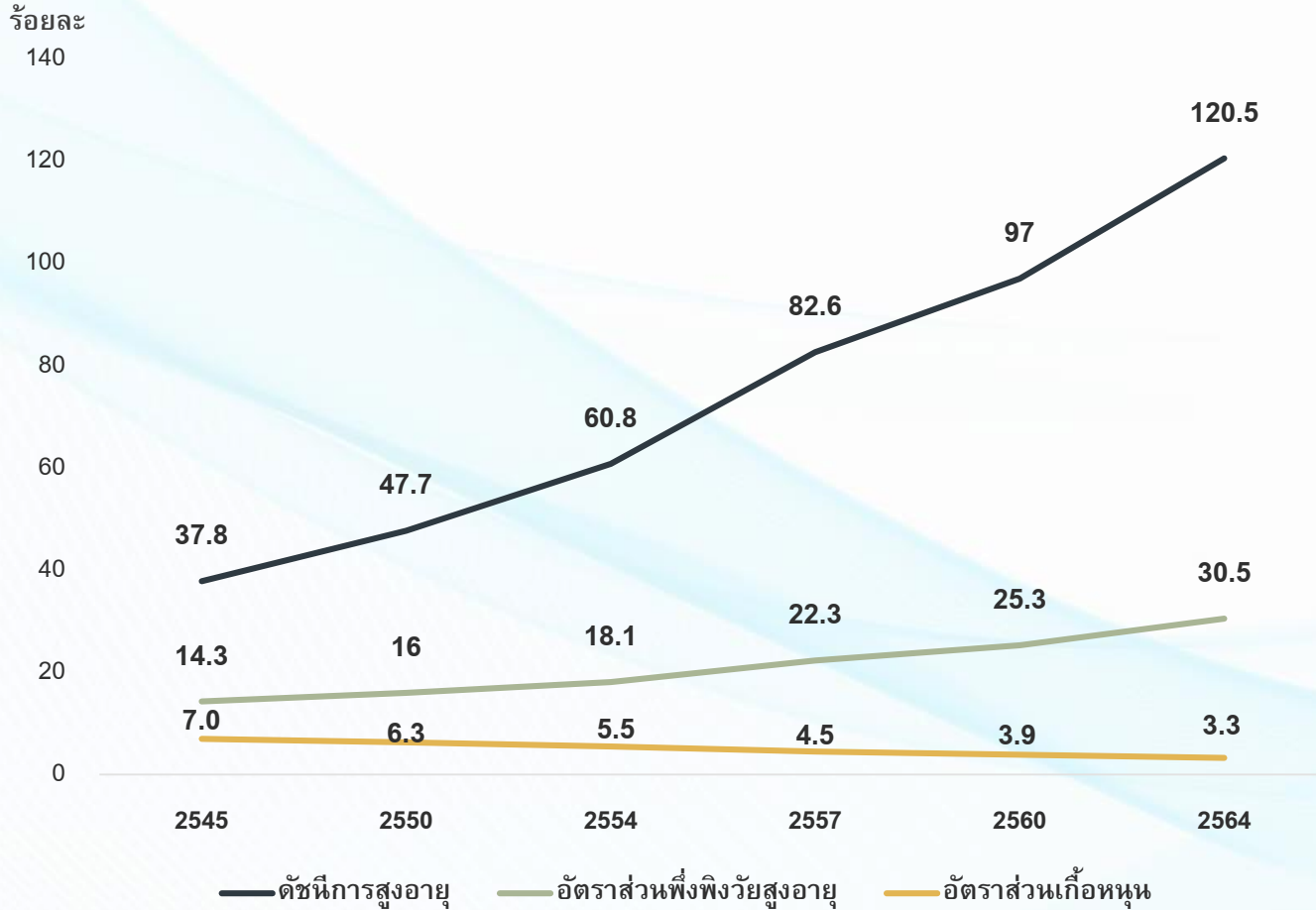
- In 2022, there were **771 million people aged 65 years or over globally**, 3 times more than the size in 1980 (258 million).
- The older population is projected to reach **994 million by 2030 and 1.6 billion by 2050**.
- **The proportion of older persons** in the world is projected to reach **nearly 12 per cent in 2030 and 16 per cent in 2050**.
- Countries with ageing populations should take steps to adapt public programmes to the growing proportion of older persons, including **sound social security and pension systems, the establishment of universal health care and long-term care systems**.
- Globally, women outnumber men at older ages. In 2022, women comprised 55.7 per cent of persons aged 65 or older.
- In 2022, women comprised 55.7 per cent of persons aged 65 or older with the ongoing progress in health and survival, allowing more men to reach older ages, the **share of the women in the older population is projected to decrease to 54.5 per cent by 2050 at the global level**.
- The current age distribution of a population has a major impact on future population trends due to a phenomenon known as **“population momentum”**.
- however, the influence of today’s age structure will fade, and population growth will depend increasingly on the future course of **mortality and, especially, fertility**.

ลักษณะทางประชากรของผู้สูงอายุในประเทศไทย

ในปี 2564 มีผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จำนวน 13,358,751 คน หรือ ร้อยละ **19.6** ของประชากรทั้งหมด โดยแบ่งเป็นผู้สูงอายุชาย 5.97 ล้านคน (ร้อยละ 44.7) และผู้สูงอายุหญิง 7.38 ล้านคน (ร้อยละ 55.3)

ลักษณะทางประชากรของผู้สูงอายุในประเทศไทย

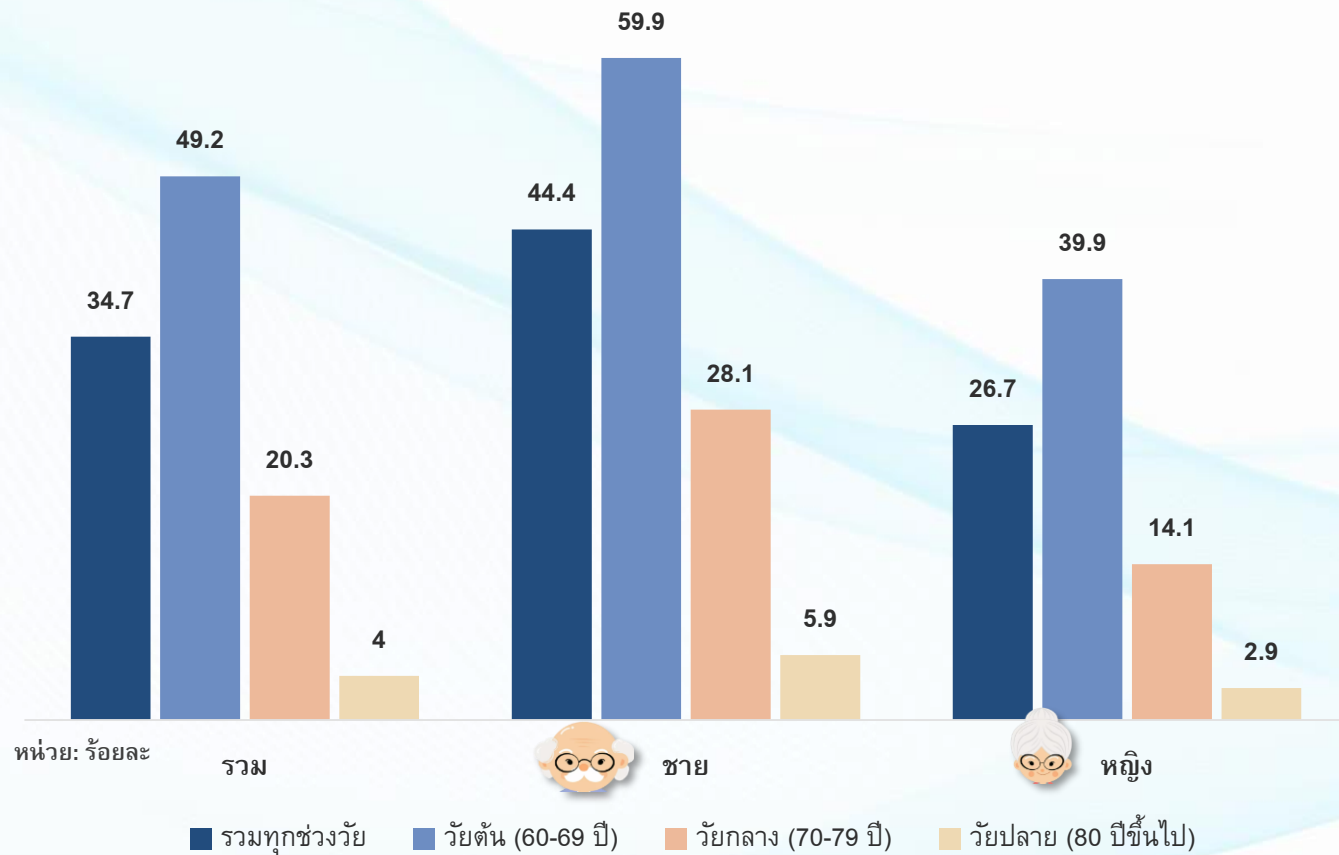
หมายเหตุ: ดัชนีการสูงอายุ คำนวณจากจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ต่อประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี 100 คน
 อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ คำนวณจากจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ต่อประชากรอายุ 15 – 59 ปี 100 คน
 อัตราส่วนเกือหนุน คำนวณจากจำนวนประชากรอายุ 15 – 59 ปี เทียบกับประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป

- ในช่วงเวลา 20 ปีเพิ่มขึ้นสูงเกือบ 6 เท่าตัว โดยในช่วงปี 2545 – 2560 มีค่าดัชนีการสูงอายุ ต่ำกว่า 100 แสดงว่าจำนวนประชากรสูงอายุน้อยกว่าจำนวนประชากรเด็ก แต่ในปี 2564 ดัชนีการสูงอายุมีค่าเท่ากับ 120.5 นั่นคือ มีประชากรวัยสูงอายุ 120.5 คน ต่อประชากรวัยเด็ก 100 คน
- อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2564 มีอัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ เท่ากับ 30.5 นั่นคือ ประชากรวัยทำงาน 100 คน จะต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุประมาณ 31 คน
- อัตราส่วนเกือหนุนของวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุในปี 2564 ผู้สูงอายุ 1 คน จะมีประชากรวัยทำงานที่ให้การเกือหนุนเพียงประมาณ 3 คนเท่านั้น

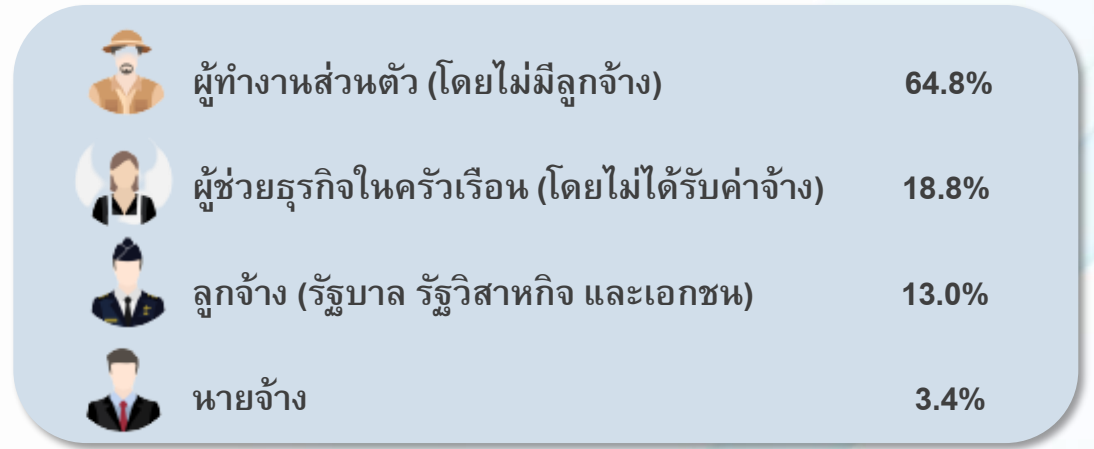

ผู้สูงอายุเพศชาย และอยู่ในช่วงสูงอายุวัยต้นมีสัดส่วนผู้ทำงานสูงสุด ตามสุขภาพที่ยังแข็งแรง

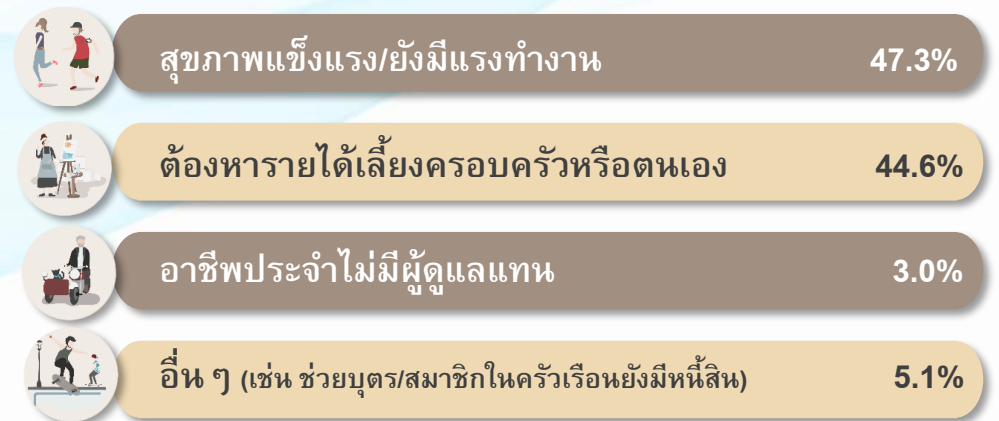
- ผู้สูงอายุวัยต้นมีสัดส่วนผู้ทำงานสูงสุด ตามสุขภาพที่ยังแข็งแรง
- ทุกกลุ่มช่วงวัยผู้สูงอายุชายที่ทำงานมีสัดส่วนสูงกว่าผู้สูงอายุหญิง

ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงาน พ.ศ. 2564

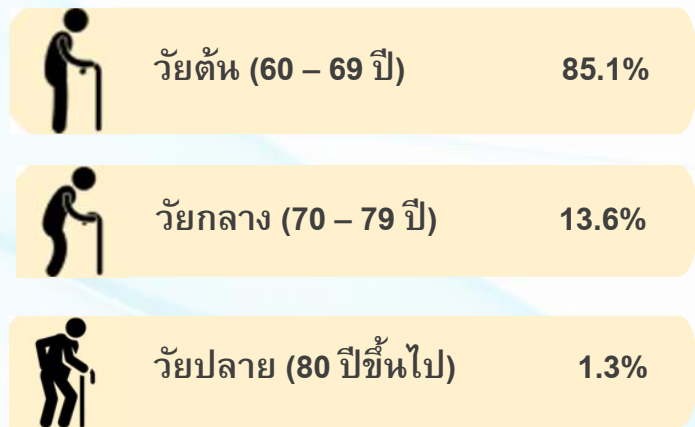

ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามเหตุผลที่ทำงาน พ.ศ. 2564

ผู้สูงอายุวัยต้นยังมีความต้องการทำงานค่อนข้างมาก โดยมองว่าจะทำธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย หรือทำการเกษตร

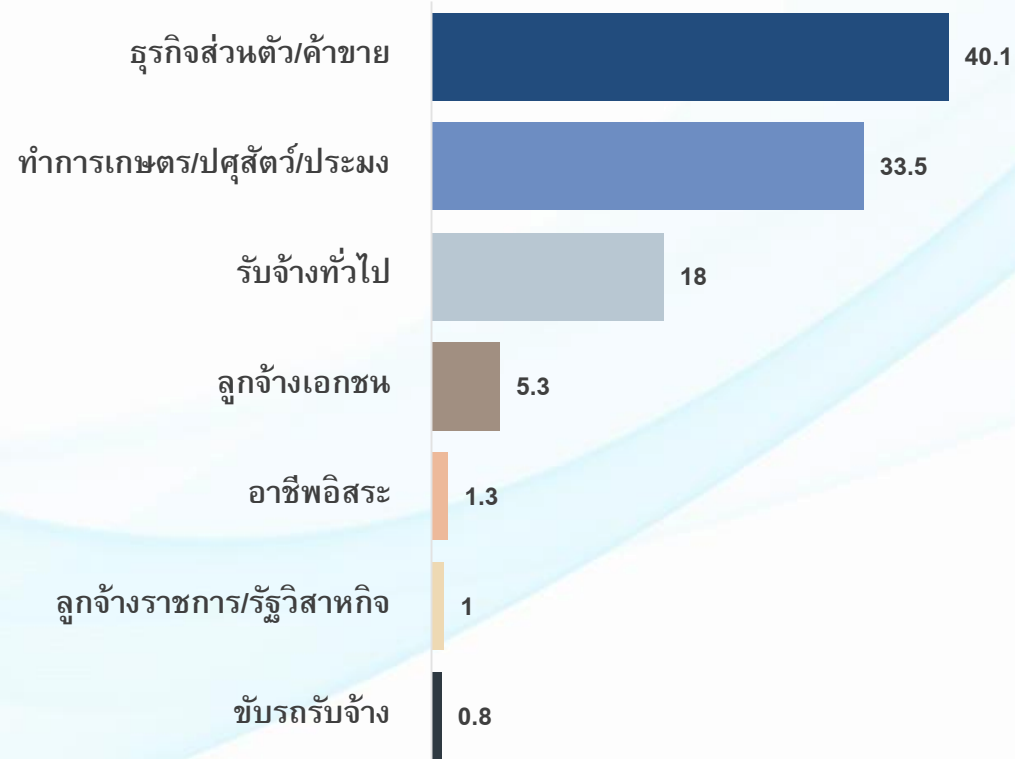
ความต้องการทำงาน

ความต้องการทำงานของผู้สูงอายุ ทั้งผู้ที่ทำงานและไม่ทำงานในระหว่าง 7 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์ พบว่า

- มีเพียงร้อยละ 0.8 ที่มีความต้องการทำงานและกำลังหางานทำ ซึ่งผู้สูงอายุ
- ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุวัยต้น (ร้อยละ 85.1)
- โดยสัดส่วนผู้สูงอายุที่กำลังหางานทำลดลงตามวัยที่สูงขึ้น

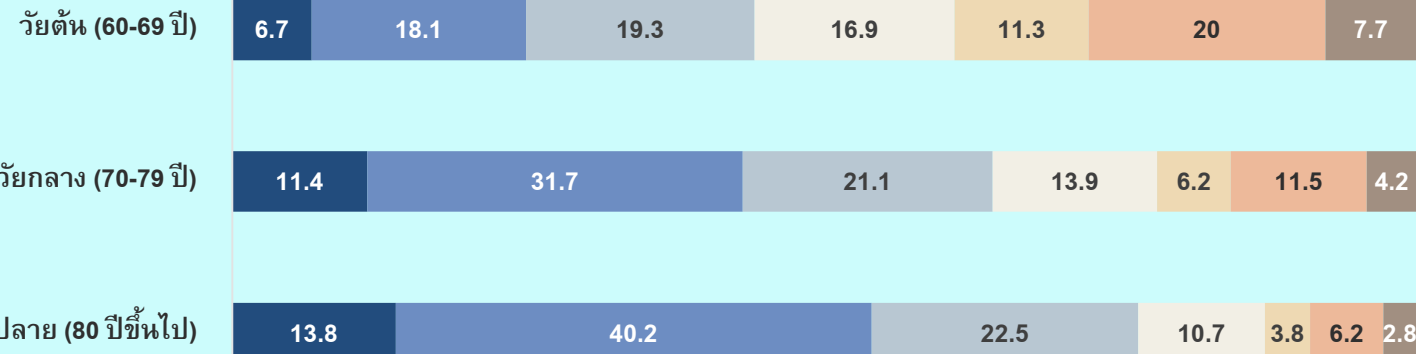
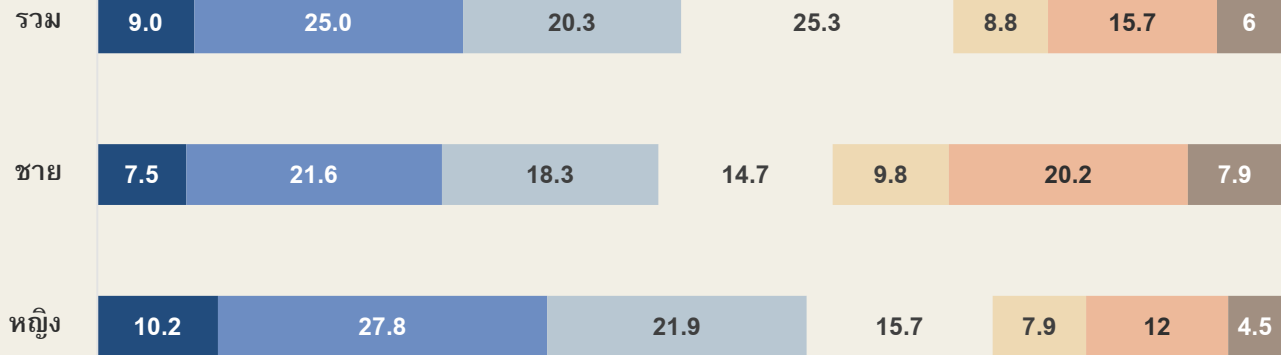
ประเภทงานที่อยากทำ

ผู้สูงอายุเพศชายและวัยต้นจะมีรายได้มากกว่าเพศหญิงและวัยอื่น โดยมีแหล่งรายได้หลักมาจากการทำงานและบุตร

รายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้สูงอายุ

หน่วย: ร้อยละ

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

■ ต่ำกว่า 10,000 บาท
 ■ 10,000 - 29,999 บาท
 ■ 30,000 - 49,999 บาท
 ■ 50,000 - 69,999 บาท
■ 70,000 - 99,999 บาท
 ■ 100,000 - 299,999 บาท
 ■ 300,000 บาทขึ้นไป

แหล่งรายได้หลัก	รวม	ชาย	หญิง
การทำงาน	32.4	43.2	23.8
บุตร	32.2	24.9	38.1
เบี้ยยังชีพจากราชการ	19.2	16.2	21.6
บำนาญ/บำนาญ	7.5	10.1	5.5
คู่สมรส	4.5	2.3	6.2
ดอกเบี้ยเงินออมฯ	1.5	1.4	1.5
อื่นๆ	2.7	2.1	3.3

ผลกระทบของสังคมสูงอายุต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

มิติแรก เป็นผลกระทบในระดับมหภาค ขนาดกำลังแรงงานจะไม่ใช่ว่าปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจอีกต่อไป หากต้องการหลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้ระดับสูงที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงสร้างการผลิตของประเทศจะต้องเปลี่ยนจากการใช้แรงงานจำนวนมากไปสู่เศรษฐกิจการสร้างมูลค่าที่เน้นนวัตกรรม การขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยีและภาคบริการ ควบคู่กับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีผลิตภาพสูงขึ้น มีทั้งความรู้และทักษะฝีมือแรงงานชั้นสูง ทั้งนี้ การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาวัยเด็กให้เติบโตเป็นวัยแรงงานที่มีคุณภาพ และเปลี่ยนมุมมองของผู้สูงอายุและสังคมจากภาระให้เป็นพลังที่สามารถพึ่งพิงตนเองและเกื้อหนุนสังคม

มิติที่สอง คือ ผู้สูงอายุมีเงินไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพ ซึ่งการปิดการขาดดุลทางรายได้ของผู้สูงอายุมาจาก 4 แหล่ง คือ รายได้จากการทำงาน การขายอสังหาริมทรัพย์ในช่วงวัยหนุ่มสาว เงินโอนจากภาครัฐ และภาคเอกชน หรือครอบครัว รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการออมจึงจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติขึ้น ปัจจุบันมีกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเข้าร่วมเป็นสมาชิกมากขึ้น นับเป็นแนวโน้มที่ดีที่คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับการออม แต่ก็ยังมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย

มิติสุดท้ายคือครอบครัว ปัจจุบันครอบครัวคู่สามีภรรยาที่ไม่มีบุตร และครอบครัวที่อยู่คนเดียว มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นมาก ปัจจัยหลักที่ทำให้คน Gen Y ไม่อยากมีบุตร มาจากทั้งแนวคิดทัศนคติส่วนตัวที่มีความเป็นปัจเจกสูง อยากมีอิสระในการใช้ชีวิตตามต้องการ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่มีปัญหา ไม่เอื้ออำนวยต่อการมีบุตร และความกังวลในสภาวะเศรษฐกิจที่ไม่สามารถหาเลี้ยงบุตรได้ เหล่านี้ นับเป็นโจทย์ท้าทายสำคัญว่าจะดำเนินการอย่างไรให้ครอบครัวเข้ามามีบทบาทในการผลิตและสร้างคนให้มีคุณภาพอย่างเต็มที่

Recommendations for elderly people

Older persons and development

- **Develop, strengthen and implement comprehensive and integrated policy frameworks** that address and mainstream population ageing, with due regard to gender and disability.
- **Support the formation and strengthening of older people's association and civil society organizations**, in recognition of the diversity of older persons, and provide effective community mechanisms for strengthening the voices of older persons in policymaking.
- **Promote the right to work of older persons** by providing access to full and productive employment and decent work under healthy, flexible and age-friendly conditions.
- **Ensure lifelong learning** through training, retraining and skills development.
- **Ensure financial security** in old age and mainstream ageing issues into poverty-reduction measures.
- **Promote policies and national action plans** that prepare for and respond to population ageing throughout the life course and strengthen intergenerational solidarity.

Older persons, health and well-being

- **Accelerate efforts towards the achievement of universal health coverage** so that all older persons enjoy their right to the highest attainable standard of physical and mental health.
- **Encourage and facilitate** physical activity, healthy nutrition and preventive health interventions.
- **Apply community-based and inclusive approaches** to health-care provision that consider the needs.
- **Incorporate the concept of self-care** into policies on ageing.
- **Provide and enhance access** of older persons to primary health care.
- **Invest in palliative and end-of-life care services**, strengthen data collection.
- **Develop and implement** high-quality, integrated and flexible long-term care systems with public, private providers.
- **Address the rising prevalence** of mental health and neurodegenerative diseases.
- **Address the concerns** of older persons with disabilities.

Ensuring enabling and supportive environments

- **Promote and protect the right** to adequate housing for older persons, ageing in place and intergenerational housing options.
- **Strengthen data collection**, analysis and dissemination regarding age-friendly communities.
- Ensure the security and safety of older persons living alone.
- **Promote skill and competency development** and continuous training of health and social care workers in geriatric and home-based care.
- Advocate for the quantification of the caregiving contribution of older persons to the economy in national accounts.
- **Ensure new technologies**, especially ICTs, are affordable, accessible and reliable.
- **Engage with other member States and stakeholders** on the topic of population ageing.

10 เทรนด์ธุรกิจในอนาคต รองรับสังคมผู้สูงอายุ

1 ธุรกิจที่ปรึกษาวางแผนทางการเงินหลังเกษียณ

ผลสำรวจออกมาว่าเรื่องที่คุณสูงอายุกังวลมากที่สุดอันดับต้นๆ ก็คือ ฐานะทางการเงินหลังเกษียณ ว่าจะมีเงินพอใช้หรือเปล่า เพราะช่วงวัยทำงาน อาจยังไม่เห็นความสำคัญ เลยไม่ค่อยได้วางแผนการเงินกันเท่าไร ทำให้เป็นโอกาสของธุรกิจที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งยังสามารถเติบโตได้อีกมาก เพราะอายุเฉลี่ยของคนไทยที่มีทิศทางสูงขึ้นต่อเนื่อง ทำให้มีความเสี่ยงทางการเงินเมื่อวัยเกษียณเพิ่มขึ้นตามไปด้วย หลายคนจึงเลือกใช้นักการเงินมืออาชีพมาช่วยลดความเสี่ยงนี้ออกไปนั่นเอง

3 ธุรกิจอาหารเพื่อสุขภาพ

กลุ่มอาหารเพื่อสุขภาพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาหารคลีน หรืออาหารที่ใช้วัตถุดิบออแกนิก รวมทั้งวิตามิน อาหารเสริมต่าง ๆ ยังเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมสูงในหมู่ผู้สูงอายุ เพราะการดูแลสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากกับผู้สูงอายุ การเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพจึงเป็นทางเลือกที่ดีในการดูแลสุขภาพ

5 ธุรกิจฟิตเนสเทรนเนอร์ เฉพาะทางสำหรับผู้สูงอายุ

แม้ปัจจุบันจะมีฟิตเนสเทรนเนอร์เกิดขึ้นจำนวนมาก แต่ฟิตเนสที่เจาะตลาดผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณความต้องการที่มีอยู่ โดยกลุ่มผู้สูงอายุต้องการสถานที่ อุปกรณ์ รวมทั้งคอร์สเทรนนิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพ

2 สถานดูแลผู้สูงอายุ

ให้บริการผู้สูงอายุเข้ามาพักอาศัยในบ้าน หรืออาจจะเป็นอพาร์ทเมนต์ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และเพิ่มการบริการด้านการแพทย์เข้ามา ซึ่งเหมาะกับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว หรือมีอาการเจ็บป่วย ต้องไปพบแพทย์อยู่บ่อยครั้ง ทำให้ธุรกิจนี้ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เพราะเหมือนได้อาศัยอยู่ที่บ้าน ในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย ไม่ต้องปรับตัวมากเมื่อเทียบกับโรงพยาบาล

4 ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

เทรนด์การท่องเที่ยวแบบใหม่ที่กำลังมาแรงอย่างมากในขณะนี้ และน่าจะตอบโจทย์ผู้สูงอายุสุด ๆ เพราะได้ทั้งการพักผ่อนหย่อนใจ และสุขภาพดีอีกด้วย เนื่องจากผู้สูงอายุจะได้เดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ พร้อมกับจัดสรรเวลาส่วนหนึ่งเพื่อมาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างถูกวิธีตามหลักทางการแพทย์ เช่น การนวด/อบ/ประคบสมุนไพร การบริการสუნัขบำบัด และวารีบำบัด เป็นต้น

10 เทรนด์ธุรกิจในอนาคต รองรับสังคมผู้สูงอายุ

6 บริการเดลิเวอรี

เป็นธุรกิจสมัยใหม่ ที่มองเผิน ๆ แล้วดูไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเท่าไร แต่ความสะดวกสบายของการสั่งซื้อสินค้าผ่านบริการ สามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องเข้าใจว่าอายุที่มากขึ้น การที่จะออกไปเดินเลือกซื้อของนอกบ้าน คงไม่สะดวกนัก

8 ธุรกิจสัตว์เลี้ยงดูแลผู้สูงอายุ

ปัจจุบันสังคมไทยนิยมอยู่แบบครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และหลาย ๆ คนก็เลือกที่จะไม่มีลูก ทำให้ผู้สูงอายุบางส่วน เมื่อถึงวัยเกษียณแล้วความรู้สึกเหงาขึ้นมา จากการที่ต้องใช้ชีวิตเพียงลำพัง การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยให้ผ่อนคลาย และคลายเหงาไปได้ ส่งผลให้เกิดธุรกิจสัตว์เลี้ยงขึ้นมาเรื่อยๆ ยิ่งหากเป็นสัตว์เลี้ยงที่ได้รับการฝึกมาโดยเฉพาะเพื่อดูแลผู้สูงอายุแล้ว นับว่าตอบโจทย์ความต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก

10 ธุรกิจความงามเพื่อการชะลอวัย

ถึงแม้ว่าอายุจะมากขึ้น แต่คงไม่มีใครที่อยากให้ตัวเองดูแก่ เพราะใคร ๆ ก็อยากดูหนุ่มดูสาวอยู่เสมอ นี่จึงเป็นโอกาสของธุรกิจความสวยความงามสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งในปัจจุบันเราจะเห็นว่า มีผู้ประกอบการหลายรายหันมามุ่งเจาะตลาดผู้สูงอายุโดยเฉพาะ โดยการนำเอาสมุนไพรมาผสมผสานกับเทคโนโลยีทางการแพทย์ ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพใหม่ ๆ เพื่อช่วยในเรื่องชะลอวัย

7 เฟอร์นิเจอร์สำหรับผู้สูงอายุ

ปัจจุบันมีผู้ประกอบการหันมาสร้างผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ภายในบ้านหรือเฟอร์นิเจอร์ เพื่อรองรับความต้องการทางด้านกายภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน จึงเป็นการตอบสนองทางการตลาดที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นเตียงนอนที่สามารถปรับระดับได้โดยง่าย หมอนหรือเก้าอี้สำหรับผู้สูงอายุ หรือการออกแบบห้องให้รองรับการใช้งานของผู้สูงอายุ เป็นต้น ยิ่งถ้าบริษัทไหนสามารถรีโนเวทห้องและบ้านได้ด้วยก็ยิ่งต่อยอดธุรกิจได้อีกมาก

9 ประกันสุขภาพ/ประกันชีวิต

ธุรกิจประกันสุขภาพ และประกันชีวิต ยังมีโอกาสจะโตได้อีกมาก จากปัจจุบันที่คนไทยเริ่มมองเห็นประโยชน์ของการทำประกันมากขึ้น และผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอีกปัจจัยให้บริษัทประกันต่าง ๆ ขยายกรมธรรม์ได้สูงขึ้นตามไปด้วย เพราะสามารถคุ้มครองความเสี่ยงเรื่องสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุได้ รวมทั้งปัจจุบัน คนไทยมีอัตราครอบครองกรมธรรม์ประกันชีวิตที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับจำนวนประชากร จึงยังมีโอกาสที่ธุรกิจประกันจะเติบโตได้ จากฐานลูกค้าที่เหลืออยู่

ตัวอย่างนโยบายและมาตรการดำเนินงานรองรับสังคมสูงวัยในต่างประเทศ

นโยบายและมาตรการ ด้านสุขภาพ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

- ระบบประกันสุขภาพภาคบังคับ โดยผู้ทำงานต้องสมทบรายได้เข้าบัญชี Medisave (ร้อยละ 8-10.5 ของ เงินเดือน (ขึ้นอยู่กับกลุ่มอายุ)) ซึ่งใช้ เป็นค่ารักษาพยาบาลของตนเองและครอบครัว
- โครงการ Medi Shield Life เพื่อช่วย ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลางโดยรัฐให้เงินสนับสนุน
- โครงการดูแลระยะกลางและระยะยาว (Intermediate and Long-Term Care) รัฐให้เงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 80 สำหรับการดูแลที่บ้าน และร้อยละ 70 สำหรับบริการที่อยู่อาศัย เช่น สถานดูแลรักษาผู้สูงอายุ

นโยบายและมาตรการ ด้านสภาพแวดล้อม/ที่อยู่อาศัยเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

- สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัว โดยใช้มาตรการด้านภาษีและสิ่งจูงใจ เช่น บุตรที่บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยจะได้ สิทธิพิเศษในเรื่องการจองที่อยู่อาศัยและมีสิทธิในการเลือกที่อยู่อาศัยก่อน และคู่สมรสมีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนด้านที่อยู่ อาศัยถ้าซื้อแฟลตที่อยู่ใกล้กับบ้านของบิดามารดา

- ระบบประกันสุขภาพที่ประชากร จ่ายเงินสมทบบวกกับเงินสนับสนุนจากภาครัฐ (บังคับทุกคนต้องทำประกันสุขภาพ)
- ระบบประกันที่แยกออกมาสำหรับ บุคคลอายุ 75 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นการดูแลทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุในช่วงปลายของชีวิต
- การใช้หุ่นยนต์ช่วยดูแลผู้สูงอายุ โดยหุ่นยนต์สามารถให้ข้อมูลข่าวสารสำคัญแก่คนไข้สูงอายุ ช่วยเตือนการกินยา ช่วยการยก หรือเคลื่อนย้ายผู้สูงอายุ ช่วยในการยกของ ช่วยใน การอาบน้ำและแต่งตัวผู้สูงอายุ

- ให้ผู้สูงอายุได้อยู่อาศัยในชุมชน ของตน (Ageing in place) รัฐบาล กลางและรัฐบาลท้องถิ่นมีนโยบาย ด้านที่อยู่อาศัยหลายประการ เช่น เงินกู้สำหรับที่อยู่อาศัย ดอกเบี้ยต่ำ เงินอุดหนุนสำหรับการสร้างบ้าน สำหรับคู่สมรสสูงอายุและผู้สูงอายุที่เป็นหม้าย มีการออกแบบที่อยู่อาศัยสำหรับคนทุกกลุ่มอายุที่อยู่ร่วมกัน

- ระบบประกันสุขภาพและการดูแลระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับการดูแลที่บ้านและชุมชน ซึ่งรัฐให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ดูแลที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ คู่สมรส หรือญาติของผู้สูงอายุ
- โครงการดูแลที่บ้านและชุมชน สำหรับผู้สูงอายุที่สุขภาพอ่อนแอ คนพิการ และผู้ดูแล โดยรัฐบาลรับผิดชอบใน การบริหารจัดการรายวัน มีทั้งการรักษาพยาบาลชุมชน การช่วยเหลือ งานบ้าน การดูแลส่วนบุคคล อาหาร การปรับปรุงบ้านและบำรุงรักษาบ้าน ระบบขนส่งมวลชน การดูแลการพักผ่อนในชุมชน
- การขยายการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็น การรวมชุดที่ให้การดูแลระดับสูงแก่ผู้ที่ อาศัยอยู่ที่บ้าน ที่ต้องการการช่วยเหลือที่มากกว่า

- โครงการที่อยู่อาศัย เป็นสวัสดิการด้านที่พัก คือ การจัดที่พักอาศัยรวมให้แก่ ผู้สูงอายุ และมีโครงการช่วยเหลือ ผู้สูงอายุให้มีที่พักอาศัยเป็นของตนเอง

สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ และระบบบำนาญ ของประเทศไทย

ประเทศไทยมีระบบบำนาญ หลากหลายระบบที่แตกต่างกัน ทั้งในแง่ของวิธีการทางการเงินการคลัง (รัฐจัดสรร การประกันสังคม การออม) หน่วยงานรับผิดชอบ แหล่งที่มา ของเงิน (งบประมาณแผ่นดิน เงินสมทบ เงินออม) รวมถึงระดับของสิทธิประโยชน์ ระบบที่มีอยู่ได้แก่

- เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
- บำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น
- บำเหน็จบำนาญข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- สิทธิประโยชน์ชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคม
- กองทุนการออมแห่งชาติ
- กองทุนสงเคราะห์กระทรวงศึกษาธิการ
- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ผู้สูงอายุยังมีสิทธิ์ที่จะได้รับสิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุอื่น 16 ด้าน ดังนี้

- เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตั้งแต่ 600 – 1,000 บาท/คน/เดือน
- ลดค่าโดยสารยานพาหนะสาธารณะ ครึ่งราคา อาทิ รถไฟ, รถเมล์ขสมก., รถไฟฟ้า เรือด่วนเจ้าพระยา และเรือคลองแสนแสบ เป็นต้น
- ลดหย่อนภาษีแก่บุตรภรรยาที่เลี้ยงดูบิดามารดาที่สูงอายุ 3 หมื่นบาทต่อผู้สูงอายุ 1 คนต่อปี
- ขอปรับสภาพที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน มีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงและเหมาะสม สามารถขอปรับสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก ให้เหมาะสมปลอดภัย เหมะจ่าย 22,500 บาท หรือ 40,000 บาทต่อคน
- ด้านกู้ยืมเงินทุนปลอดดอกเบี้ย เพื่อประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุได้ คนละไม่เกิน 3 หมื่นบาท หรือรวมกลุ่ม ไม่น้อยกว่า 5 คน กู้ได้ไม่เกิน 1 แสนบาท แต่ต้องมีผู้ค้ำประกัน ระยะเวลาจ่ายหนี้เป็นเวลา 3 ปี
- สิทธิด้านอาชีพ ผู้สูงอายุสามารถขอคำปรึกษา แนะนำ และสมัครงาน รวมทั้งฝึกอาชีพ
- ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในพื้นที่สาธารณะ อาทิ พืพิภภัณฑ์ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ฯลฯ ประกอบด้วย ลิฟท์ ราวบันได ทางลาด ที่จอดรถ ห้องน้ำ ฯลฯ
- สิทธิด้านการศึกษาเพื่อผู้สูงอายุได้เรียนรู้ สอดคล้องกับความต้องการให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- สิทธิด้านการแพทย์ ผู้สูงอายุสามารถเข้ารับบริการดูแลสุขภาพต่าง ๆ ผ่านช่องทางพิเศษ
- การช่วยเหลือด้านกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม มีบริการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้สูงอายุ เช่น ให้เงินค่าจ้างทนาย ค่าธรรมเนียมชั้นศาล ค่าวางเงินประกันปล่อยตัวชั่วคราว เป็นต้น
- ยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐแก่ผู้สูงอายุ เช่น พืพิภภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสัตว์ เป็นต้น
- เปิดให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น สถานกีฬาต่าง ๆ ส่วนศูนย์กีฬาในร่ม ได้ลดค่าสมัครสมาชิกครึ่งราคา
- ด้านบริการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกทารุณกรรม ถูกทอดทิ้ง มีอันตราย หรือถูกหาประโยชน์ โดยจัดหาที่พักอาศัยปลอดภัย ฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ
- สิทธิด้านอาหารและเครื่องนุ่งห่ม กรณีผู้สูงอายุที่ประสบปัญหา สามารถขอรับเงินช่วยเหลือได้คนละไม่เกิน 3,000 บาท ปีละไม่เกิน 3 ครั้ง
- กรณีผู้สูงอายุยากจนและขาดผู้ดูแล สามารถขอใช้บริการศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุได้
- กรณีผู้สูงอายุยากจนและเสียชีวิต ญาติสามารถขอรับเงินจัดการศพรายละไม่เกิน 3,000 บาท ได้ภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ออกใบมรณะบัตร

ข้อจำกัดของผู้ประกอบการสูงอายุ

- **Ageism:** Older entrepreneurs may face discrimination or bias in the business world, especially in industries that are dominated by younger people.
- **Health concerns:** As people age, they may experience more health issues that can impact their ability to work long hours or handle the stress of running a business.
- **Limited resources:** Older entrepreneurs may have limited financial resources or access to funding, which can make it difficult to start or grow a business.
- **Technology:** Technology is constantly changing, and older entrepreneurs may struggle to keep up with the latest trends and tools.
- **Work-life balance:** Older entrepreneurs may be at a stage in their lives where they want to spend more time with family or pursue other interests but running a business can be all-consuming and leave little time for other pursuits.
- **Retirement planning:** Starting a business later in life may impact retirement plans, as it can take time to build a profitable business and the entrepreneur may have less time to save for retirement.
- **Succession planning:** Older entrepreneurs may need to plan for the future of their business, including who will take over when they retire or pass away.

ข้อเสนอแนะแนวทางและมาตรการส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ

การจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุ	เป็นมาตรการจำเป็นต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก เนื่องจากข้อมูลที่ได้จะเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการวางแผนกำหนดนโยบายการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ
การทบทวนเกณฑ์การเกษียณอายุ	การทบทวนเกณฑ์การเกษียณอายุเป็นเรื่องจำเป็น โดยในช่วงแรกอาจกำหนดเป็นโครงการขยายเกณฑ์อายุเกษียณตามความสมัครใจ เพื่อให้หน่วยงานที่มีผู้สูงอายุทำงานอยู่ได้มีโอกาสในการปรับตัว และกำหนดระยะเวลาการขยายอายุเกษียณเป็นช่วงเวลาสั้นๆ เพื่อสามารถประเมินความเหมาะสมและผลกระทบ
การกำหนดลักษณะประเภทของงานและอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม	ภาครัฐจำเป็นต้องกำหนดลักษณะประเภทของงานและอัตราค่าจ้างที่เหมาะสมสำหรับการจ้างงานผู้สูงอายุ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาคการผลิตในระบบเศรษฐกิจโดยรวม เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการทำงานน้อยกว่าแรงงานปกติ
การเพิ่มโอกาสในการทำงานแก่ผู้สูงอายุ	เป็นมาตรการเสริมเพื่อสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในตลาดแรงงานของผู้สูงอายุ เช่น การทำงานแบบบางเวลา (Part-time working), การแบ่งภาระงานกับบุคคลอื่น (Job sharing), การจ้างงานใหม่ในฐานะที่ปรึกษา
การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน และการให้บริการต่าง ๆ	มาตรการด้านสุขภาพ, มาตรการด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน, มาตรการด้านการให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง,
การปรับเปลี่ยนทัศนคติการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ	โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจ้างงานในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มักเห็นว่า การจ้างแรงงานผู้สูงอายุจะทำให้องค์กรมีต้นทุน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานเพิ่มสูงขึ้น
การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ	ผู้สูงอายุมีโอกาสเข้ารับการเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ น้อยกว่าแรงงานในวัยอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้สูงอายุอาจไม่ได้ลดหย่อนไปตามอายุที่เพิ่มขึ้น จะช่วยให้แรงงานผู้สูงอายุมีโอกาสฟื้นฟูและพัฒนาทักษะที่มีอยู่ ควบคู่กับการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ

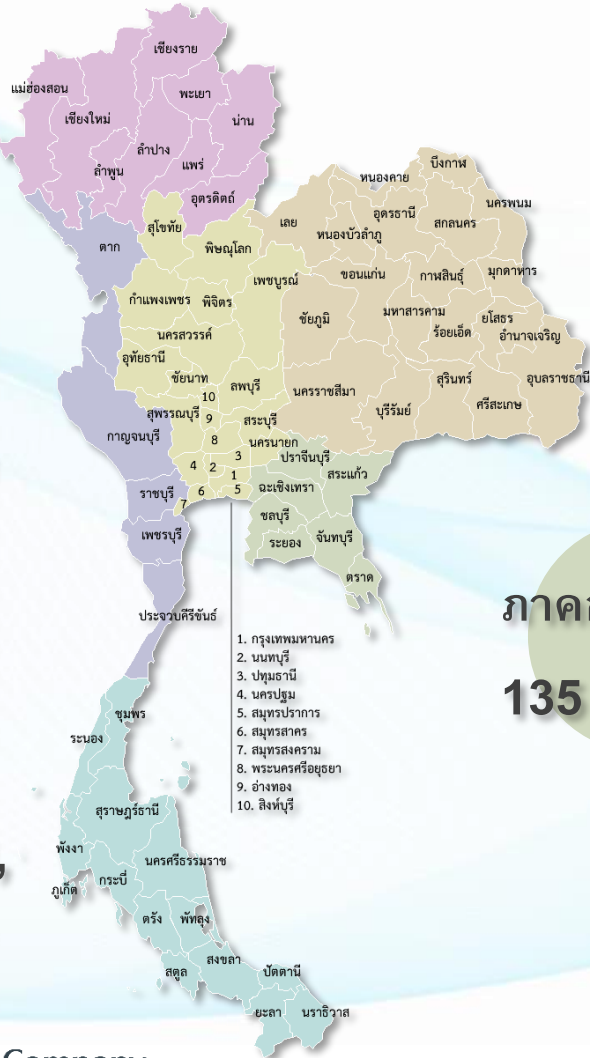
การสำรวจความคิดเห็นแบบเร่งด่วน (Quick Survey/Poll)

กลุ่มเป้าหมายในการสำรวจประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นผู้สูงวัย และกลุ่มผู้ประกอบการที่มีสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงวัย

ภาคเหนือ
84 ราย, 17%

กรุงเทพมหานคร
90 ราย, 18%

ภาคใต้
66 ราย,
13%

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
125 ราย, 25%

ภาคกลางและตะวันออก
135 ราย, 27%

วิสาหกิจรายย่อย
189 แห่ง, 37.8%

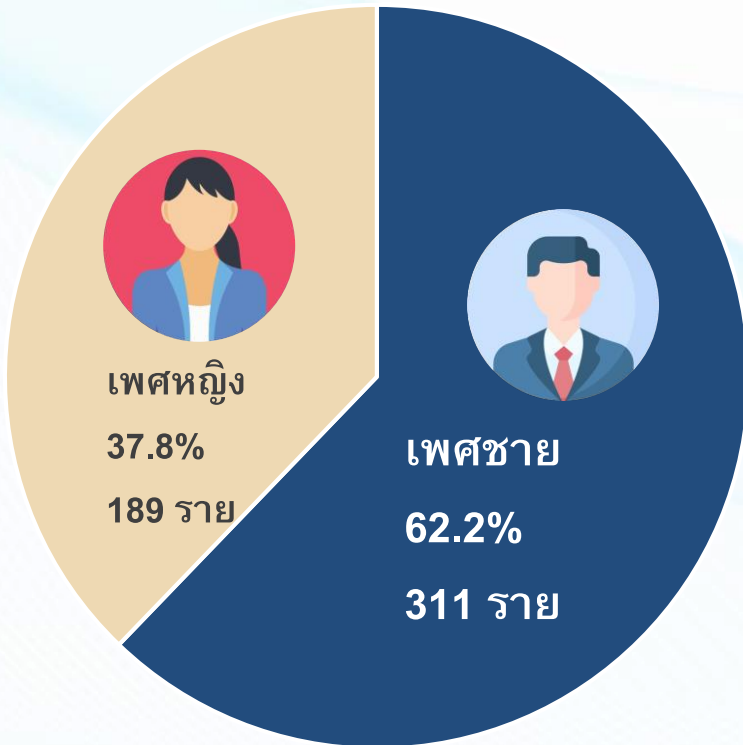
วิสาหกิจขนาดย่อม
278 แห่ง, 55.6%

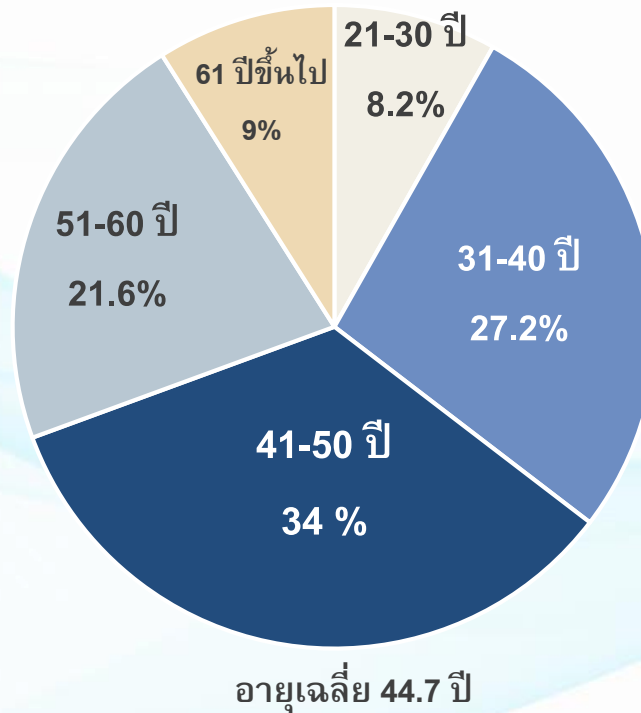
วิสาหกิจขนาดกลาง
33 แห่ง, 6.6%

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

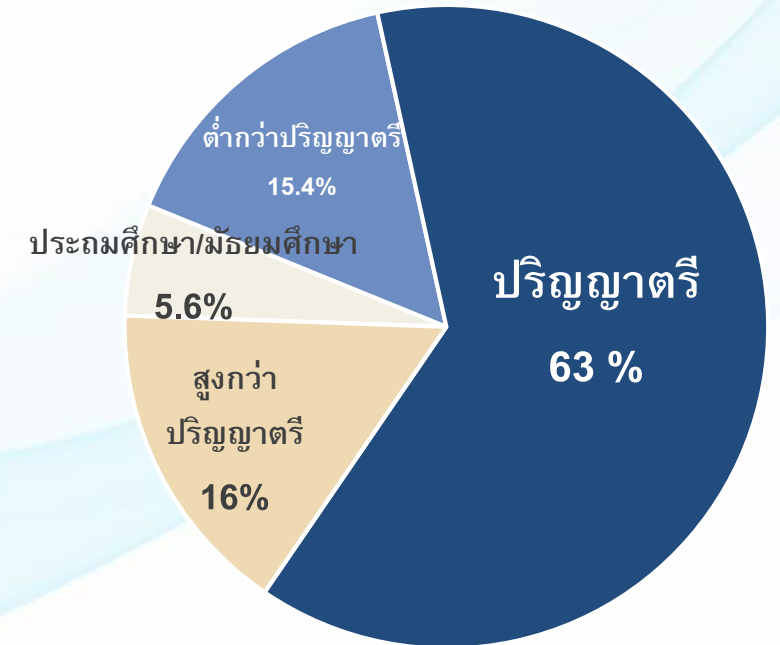
เพศ

อายุ

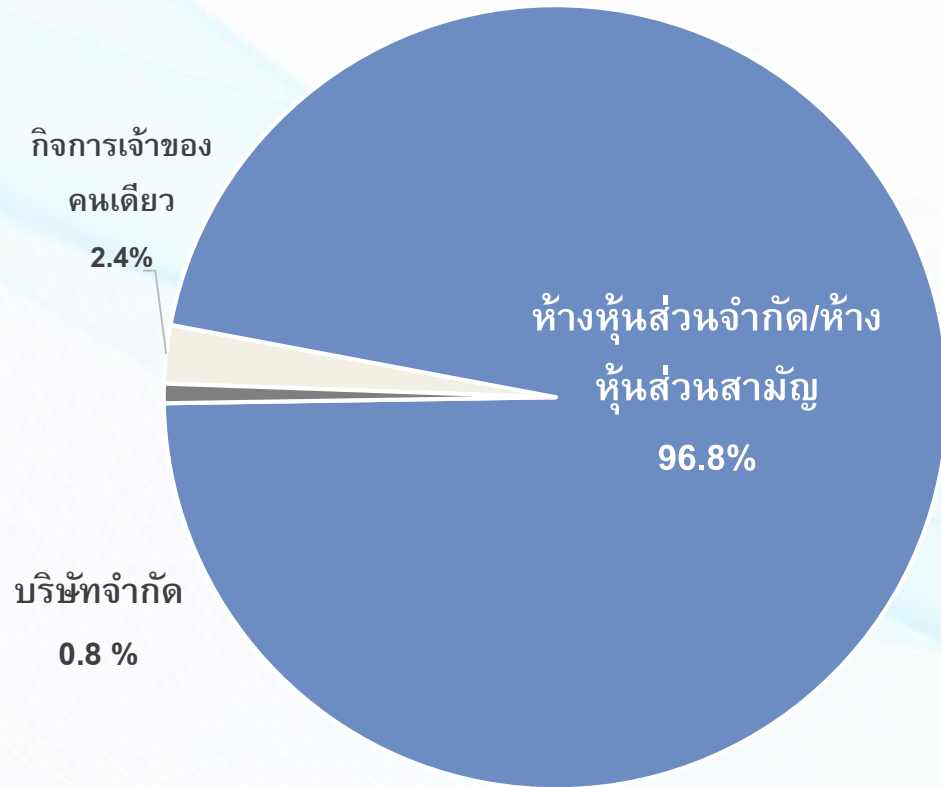
ระดับการศึกษาสูงสุด

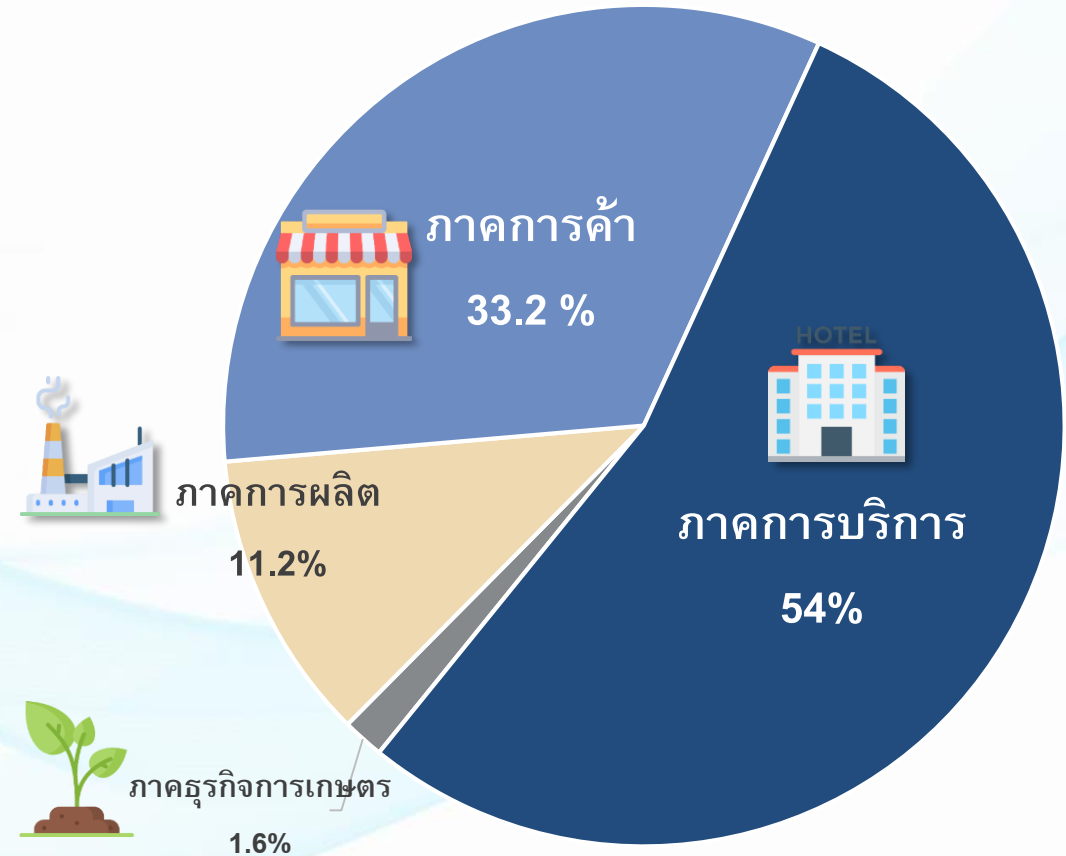
ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัดส่วนผู้ชายมากกว่าผู้หญิง เกินกว่าครึ่งหนึ่งมีอายุมากกว่า 40 ปี และส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ลักษณะของกิจการและประเภทธุรกิจ

ลักษณะของกิจการ

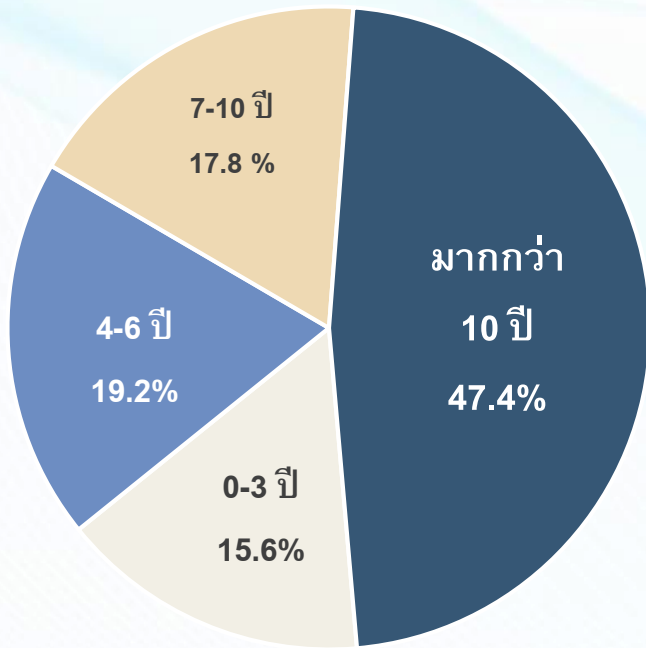
ประเภทธุรกิจ

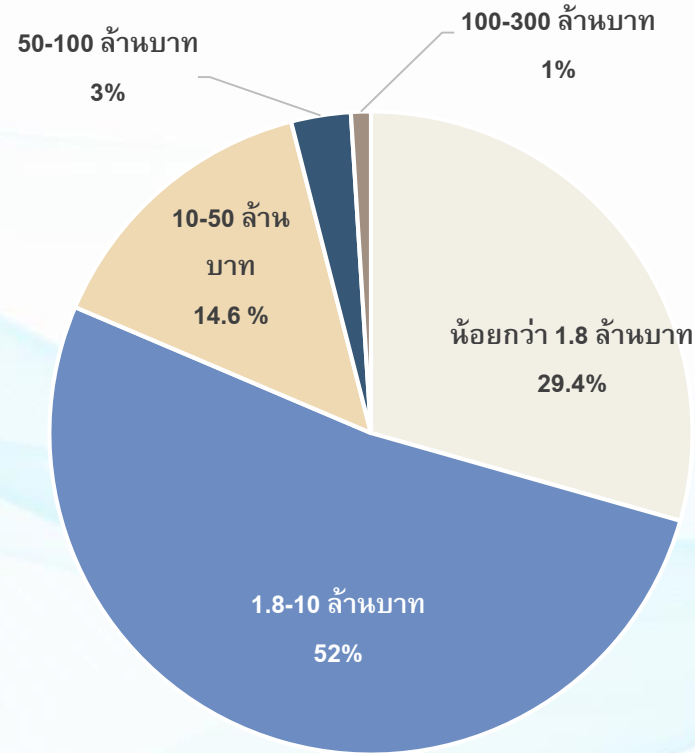
ผู้ประกอบการที่มีสินค้าและบริการเพื่อผู้สูงวัย ส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการและภาคการค้า และส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดเล็ก

ข้อมูลพื้นฐานของธุรกิจ

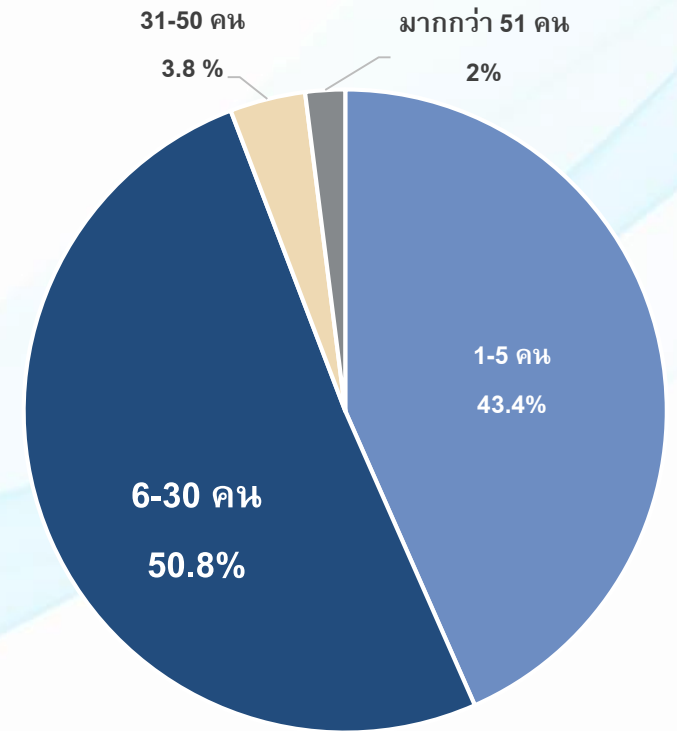
จำนวนปีที่กิจการประกอบธุรกิจ

รายได้ของธุรกิจต่อปี

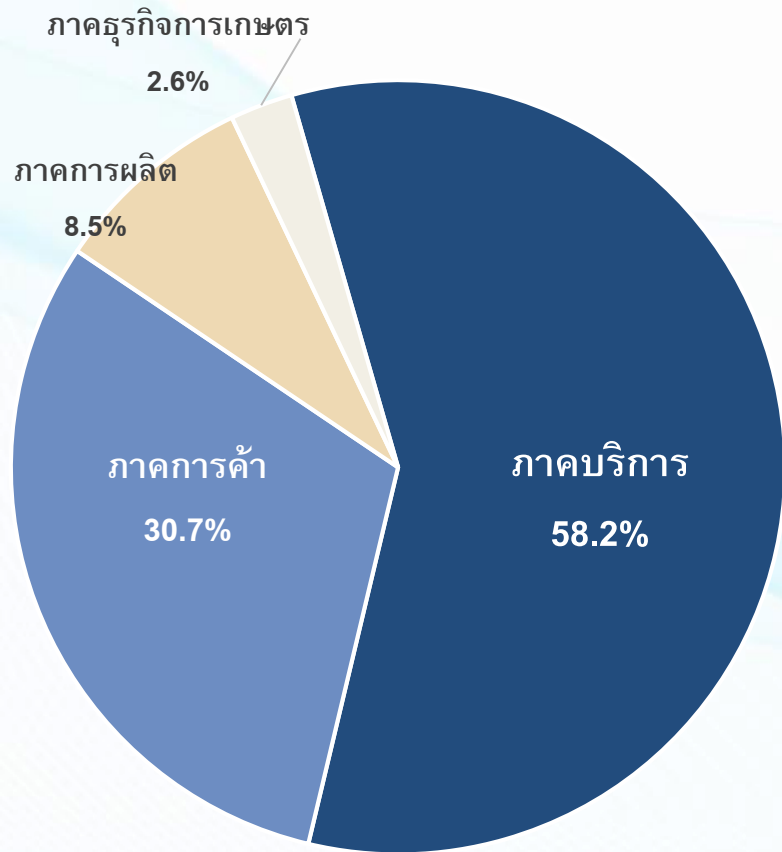

จำนวนแรงงาน

ผู้ประกอบการที่มีสินค้าและบริการเพื่อผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการและภาคการค้า และส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดเล็ก

ธุรกิจของผู้มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป

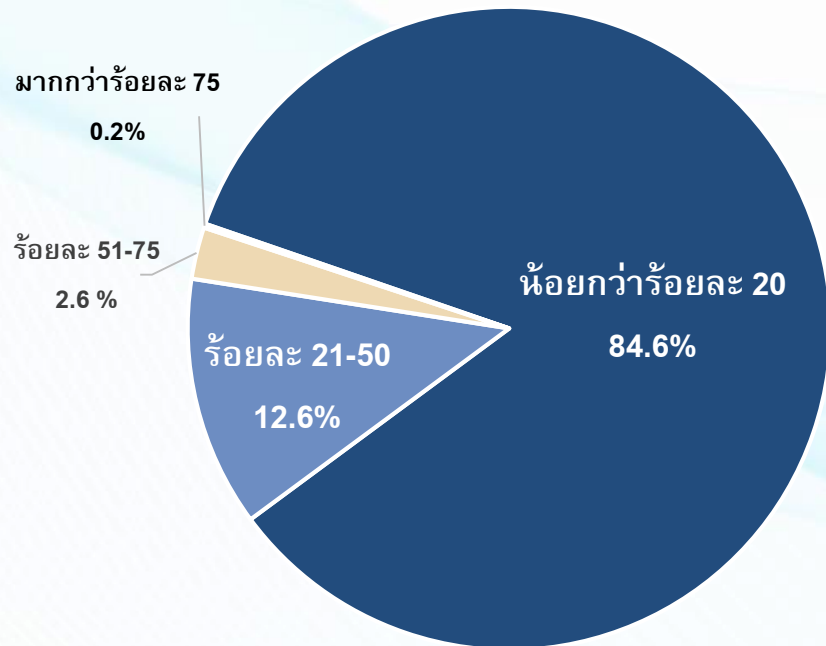

ประเภทธุรกิจของผู้มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป

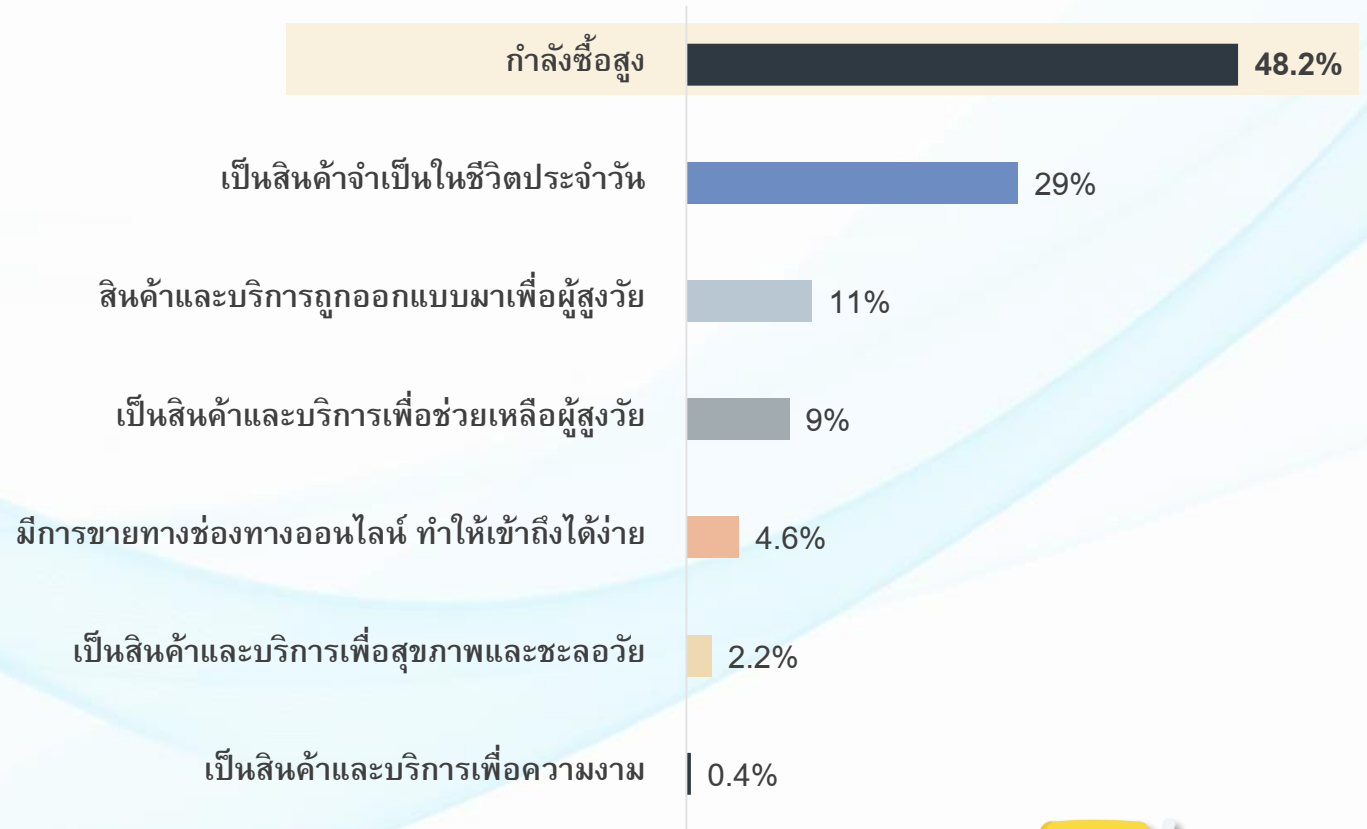
- อยู่ในภาคบริการ และภาคการค้า ที่มีการเข้าสู่ตลาดได้ง่าย การแข่งขันจึงสูง
- เป็นธุรกิจรายย่อย และขนาดย่อม จึงมีข้อจำกัดต่อการพัฒนาธุรกิจ

สัดส่วนกลุ่มลูกค้าผู้สูงวัยของธุรกิจ และสาเหตุที่ผู้สูงวัยเลือกซื้อสินค้าและบริการจากธุรกิจ

สัดส่วนลูกค้าผู้สูงวัยของธุรกิจ

สาเหตุที่ผู้สูงวัยเลือกซื้อสินค้าและบริการของธุรกิจ*

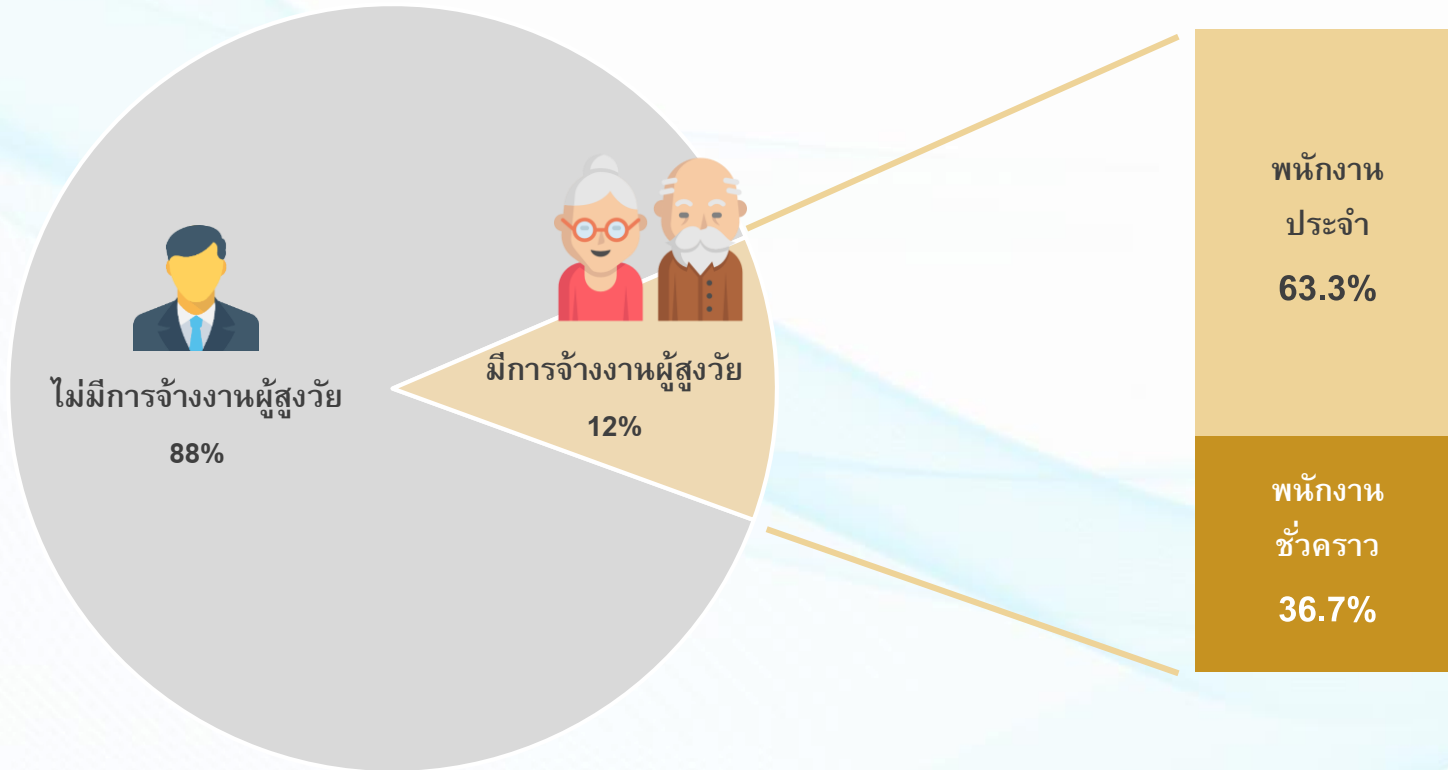
แม้ว่าตลาดสูงวัยจะมีกำลังซื้อสูง จึงเป็นตลาดที่ผู้ประกอบการมุ่งเน้น แต่ธุรกิจกลับมีสัดส่วนกลุ่มลูกค้าสูงวัยจำนวนน้อย

การจ้างงานผู้สูงอายุของผู้ประกอบการ MSME

การจ้างงานผู้สูงอายุของธุรกิจ

รูปแบบการจ้างงานผู้สูงอายุ*

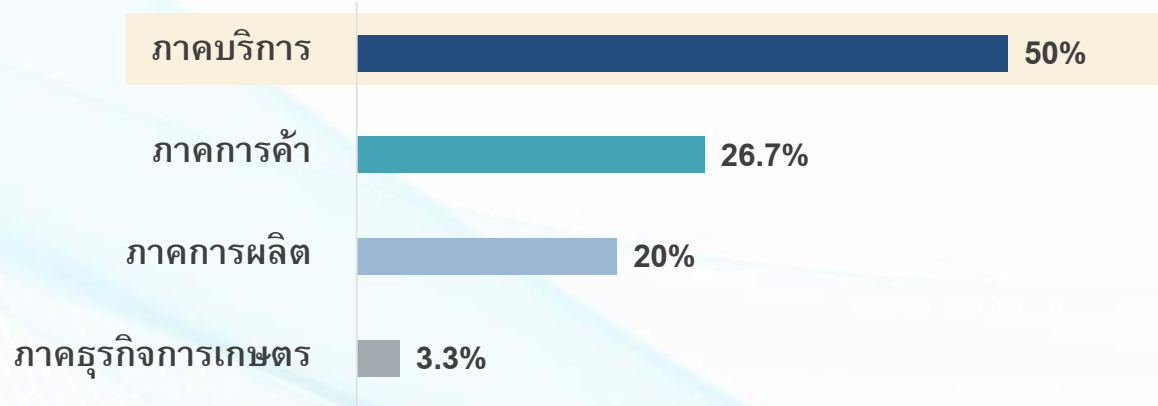

การจ้างงานผู้สูงอายุ เป็นช่องทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้สูงอายุ มีโอกาสเรียนรู้การทำธุรกิจ

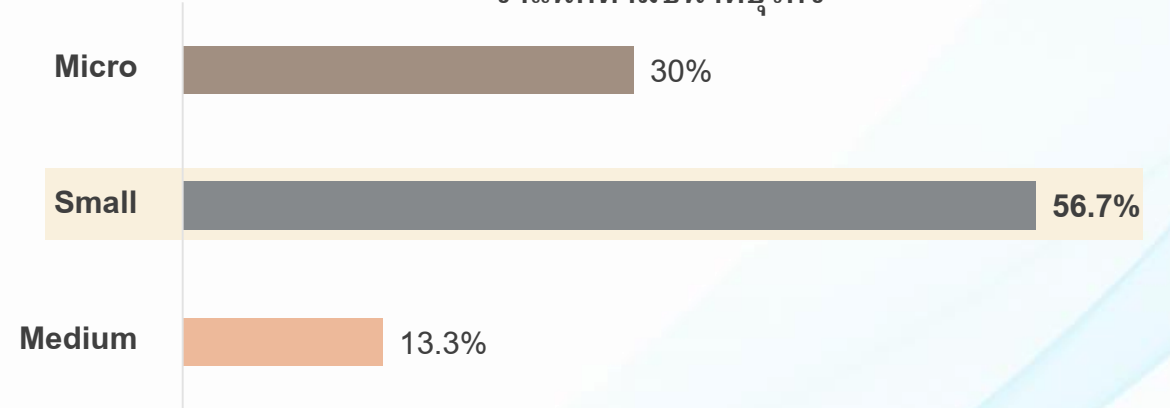
- ข้อจำกัดจากการรับความเสี่ยงที่ลดลง
- การแข่งขันทางธุรกิจที่สูง เนื่องจากผู้ประกอบการรายอื่นเข้ามาแข่งขันได้ง่าย
- ทักษะคติในการยอมรับผู้ประกอบการสูงอายุ

การจ้างแรงงานผู้สูงวัยของผู้ประกอบการ MSME

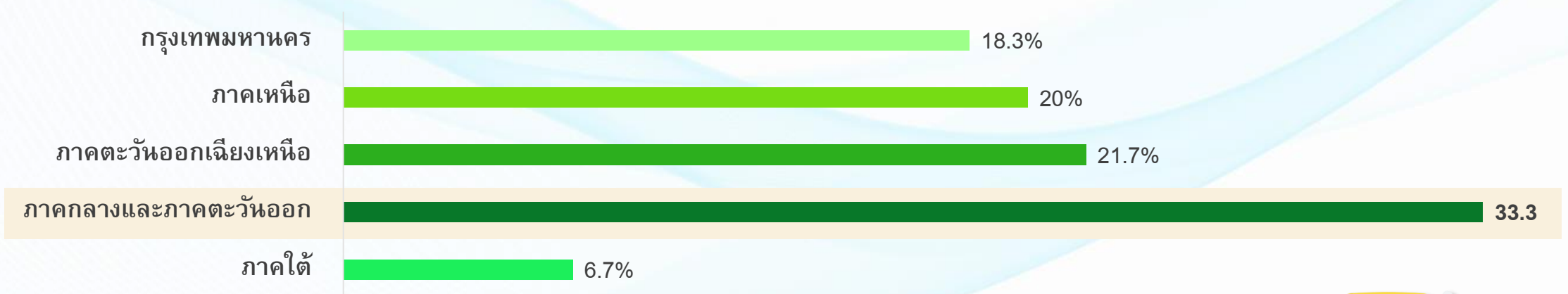
จำแนกตามประเภทกิจการ

จำแนกตามขนาดธุรกิจ

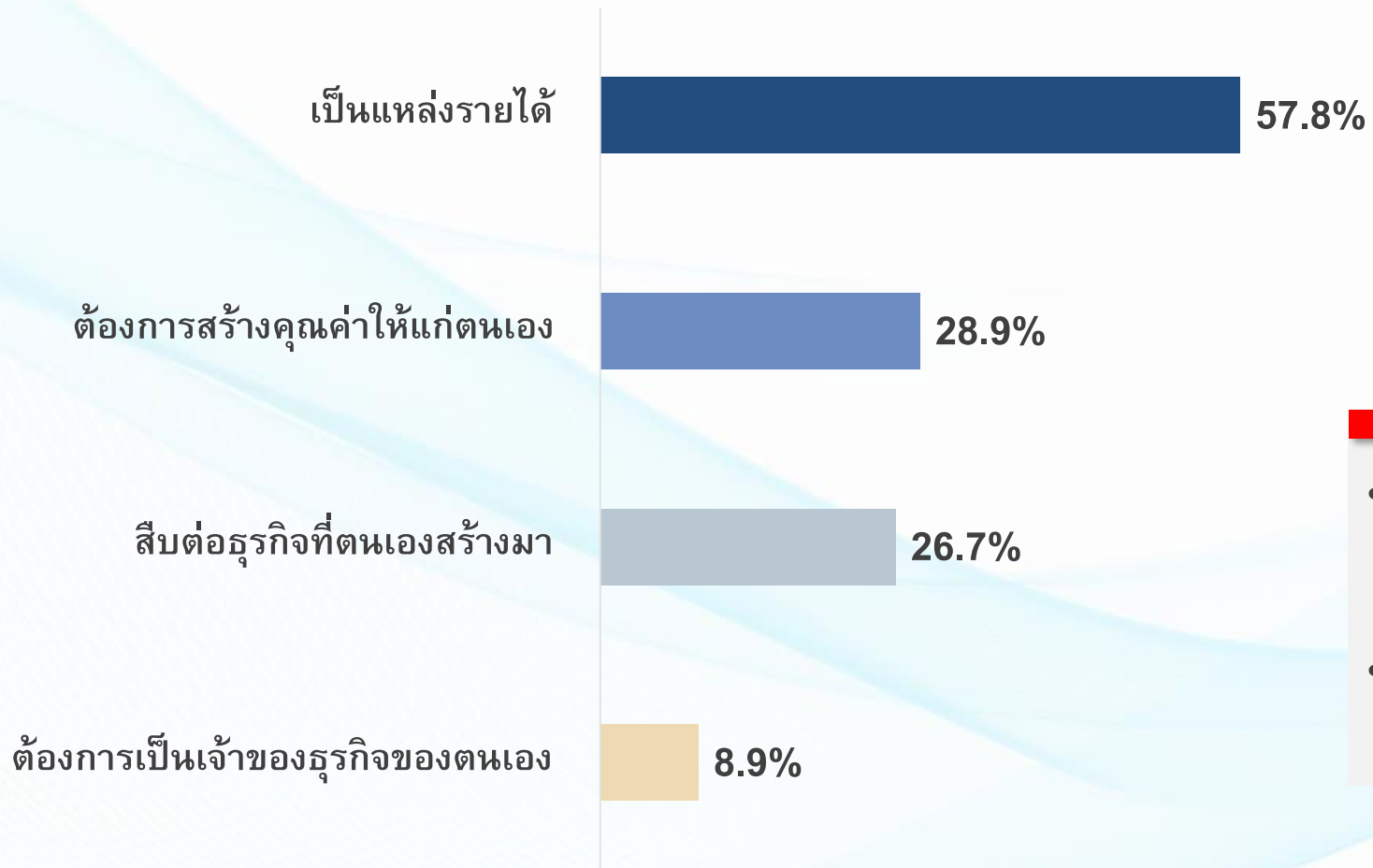
จำแนกตามพื้นที่ตั้งกิจการ

- การจ้างงานผู้สูงวัยกระจุกตัวอยู่ในภาคบริการ ที่มีธุรกิจขนาดเล็ก
- ธุรกิจภาคกลางและตะวันออก มีการยอมรับต่อความสามารถของผู้สูงวัยมากกว่าพื้นที่อื่น

สาเหตุที่ผู้ประกอบการสูงวัยยังดำเนินธุรกิจอยู่ในปัจจุบัน

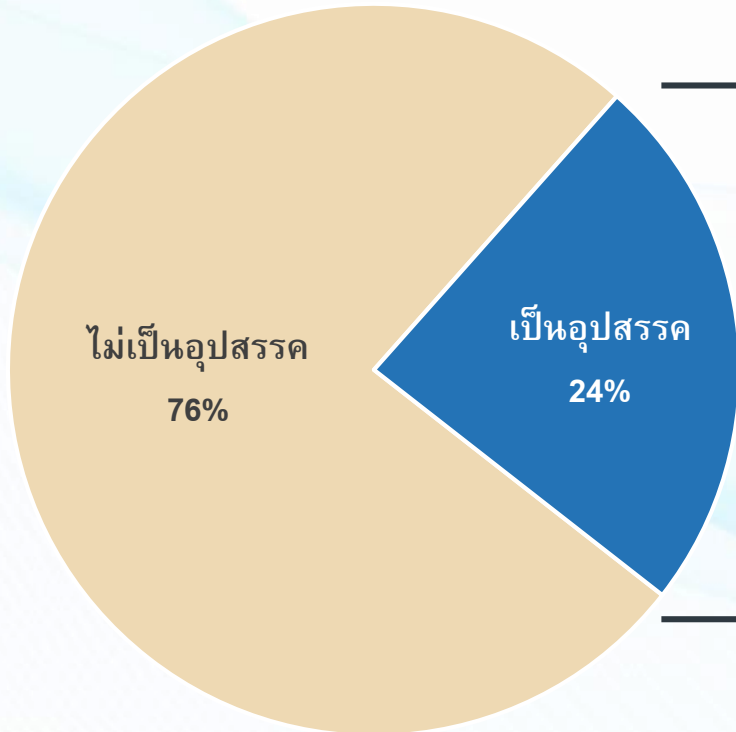

- ทำอย่างไร ผู้ประกอบการสูงวัยจึงจะสามารถสร้างความมั่นคงทางรายได้จากการประกอบธุรกิจ
- ร่างกายที่เสื่อมลงตามอายุ เป็นข้อจำกัดต่อการทำธุรกิจ

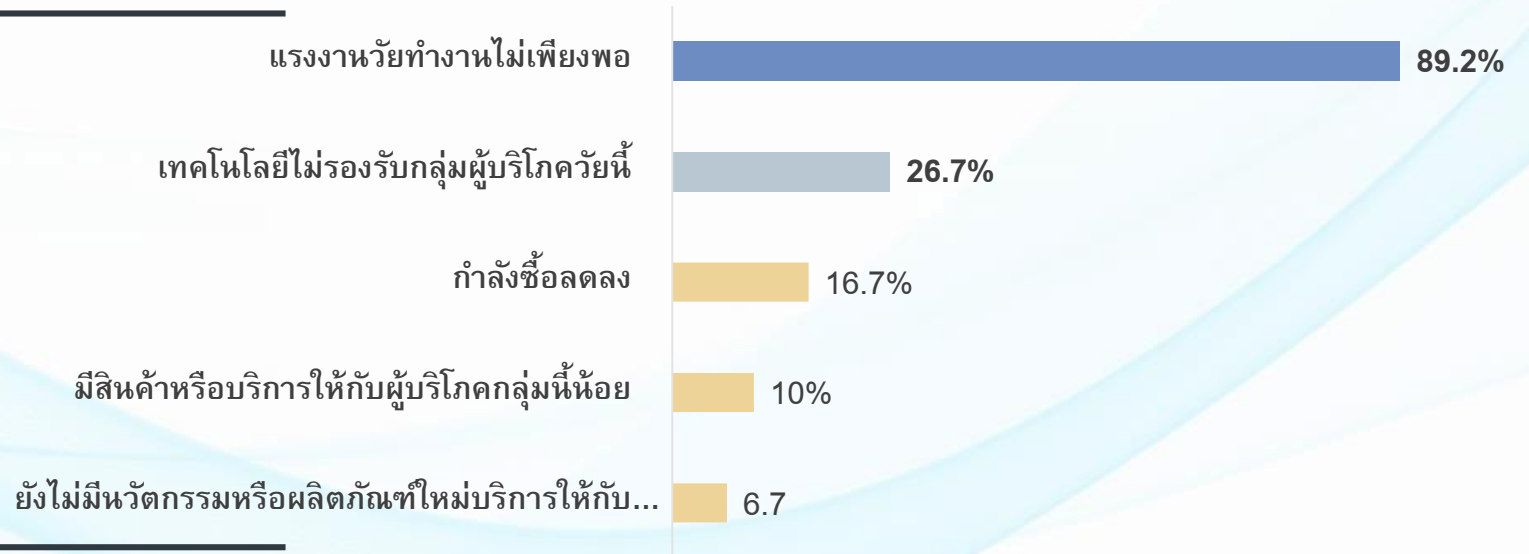

อุปสรรคของผู้ประกอบการต่อการเข้าสู่สังคมสูงวัย

อุปสรรคของธุรกิจต่อการเข้าสู่สังคมสูงวัย

รูปแบบของอุปสรรคจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยในมุมมองของผู้ประกอบการ*

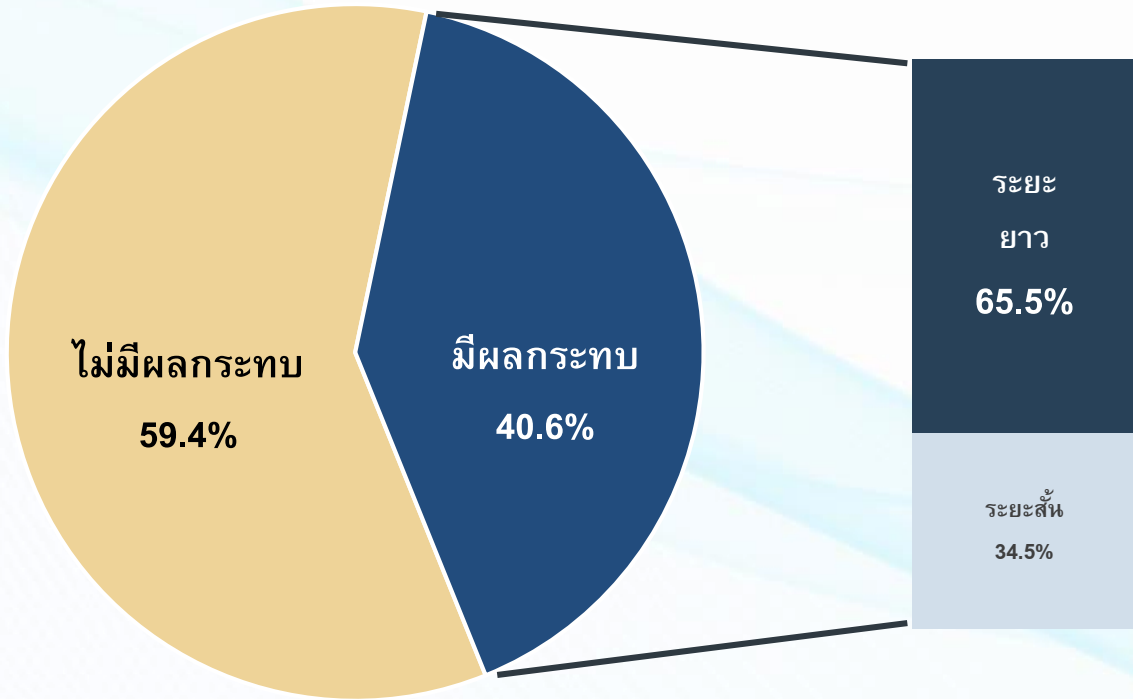
หากธุรกิจไม่มีการปรับตัวเข้าสู่สังคมสูงวัย

- ธุรกิจจะขาดกำลังแรงงานวัยทำงาน
- การพัฒนาเทคโนโลยีจำเป็นต้องง่ายต่อการใช้งานของผู้สูงวัย

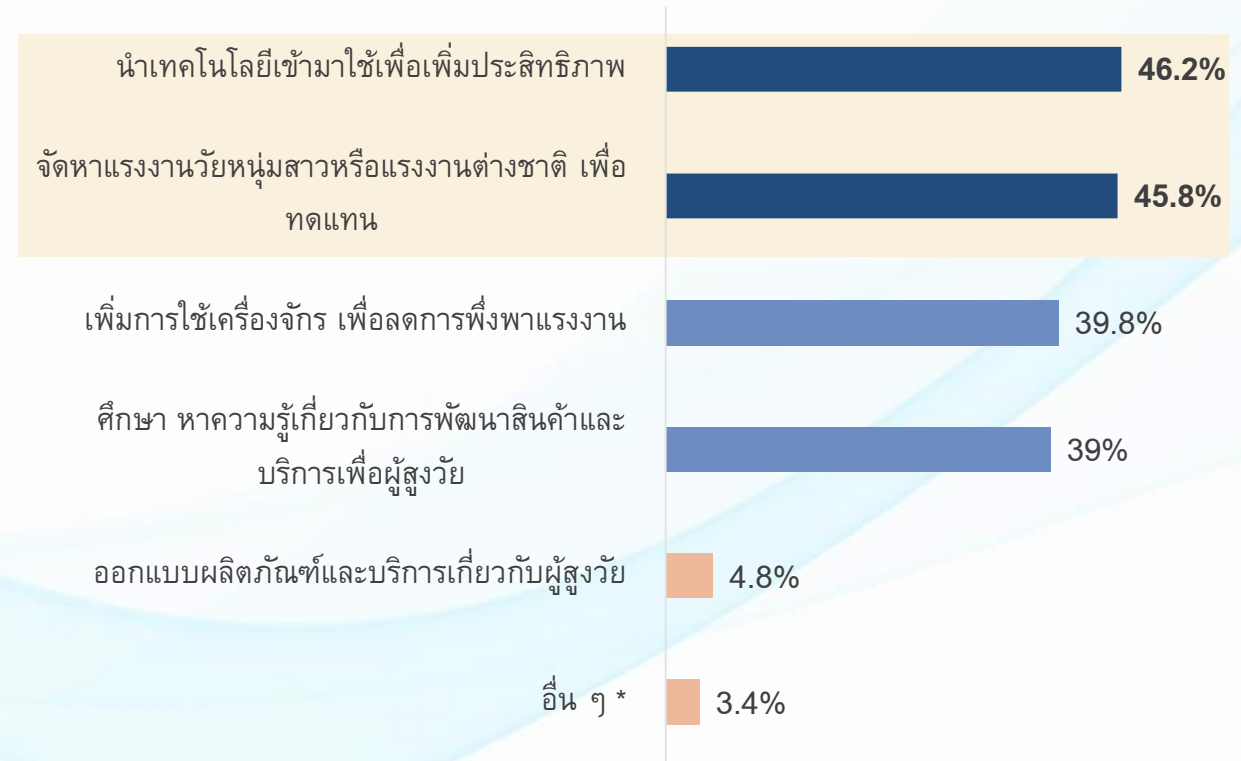

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว

ผลกระทบต่อธุรกิจการขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว

แนวทางการปรับตัวของธุรกิจ

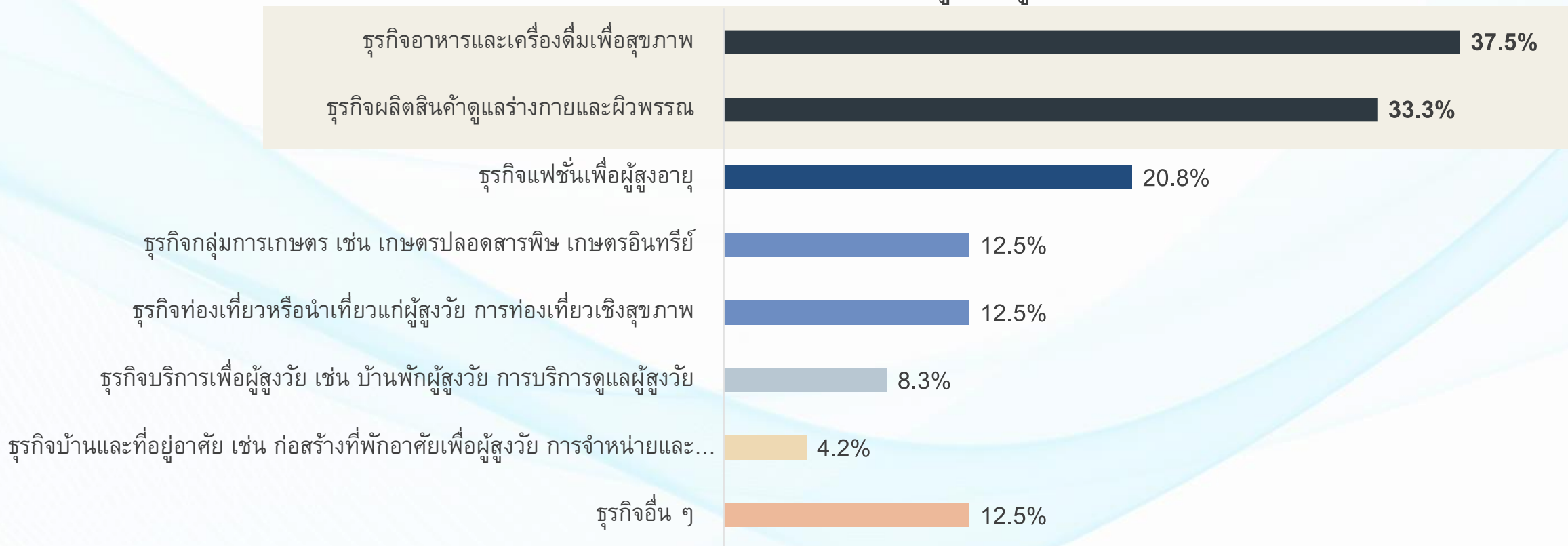

- ผู้ประกอบการมองว่าการขาดแคลนแรงงานวัยหนุ่มสาว เป็นผลกระทบในระยะยาว เนื่องจากธุรกิจต้องปรับตัวด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพิ่มประสิทธิภาพ และสามารถทดแทนด้วยแรงงานต่างชาติ ซึ่งใช้ระยะเวลานานในการปรับตัว
- การเข้าสู่สังคมสูงวัยของประเทศต่าง ๆ อาจทำให้ไทยขาดแรงงานต่างชาติในอนาคต

สินค้าและบริการเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัยของธุรกิจ

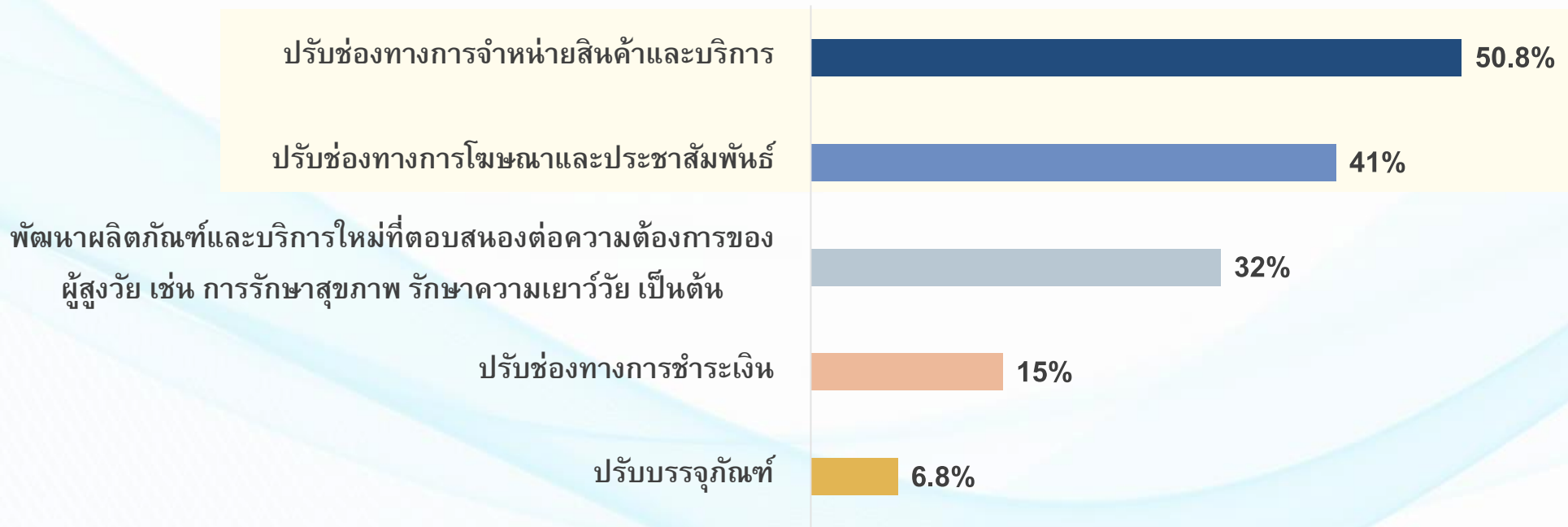
ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัย

- ผู้ประกอบการเลือกที่จะเพิ่มเติมผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ และผลิตภัณฑ์ดูแลร่างกาย เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัย
- ทำอย่างไร จึงจะยกระดับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ให้มีมูลค่าสูงขึ้น

การปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อกลุ่มลูกค้าสูงวัย

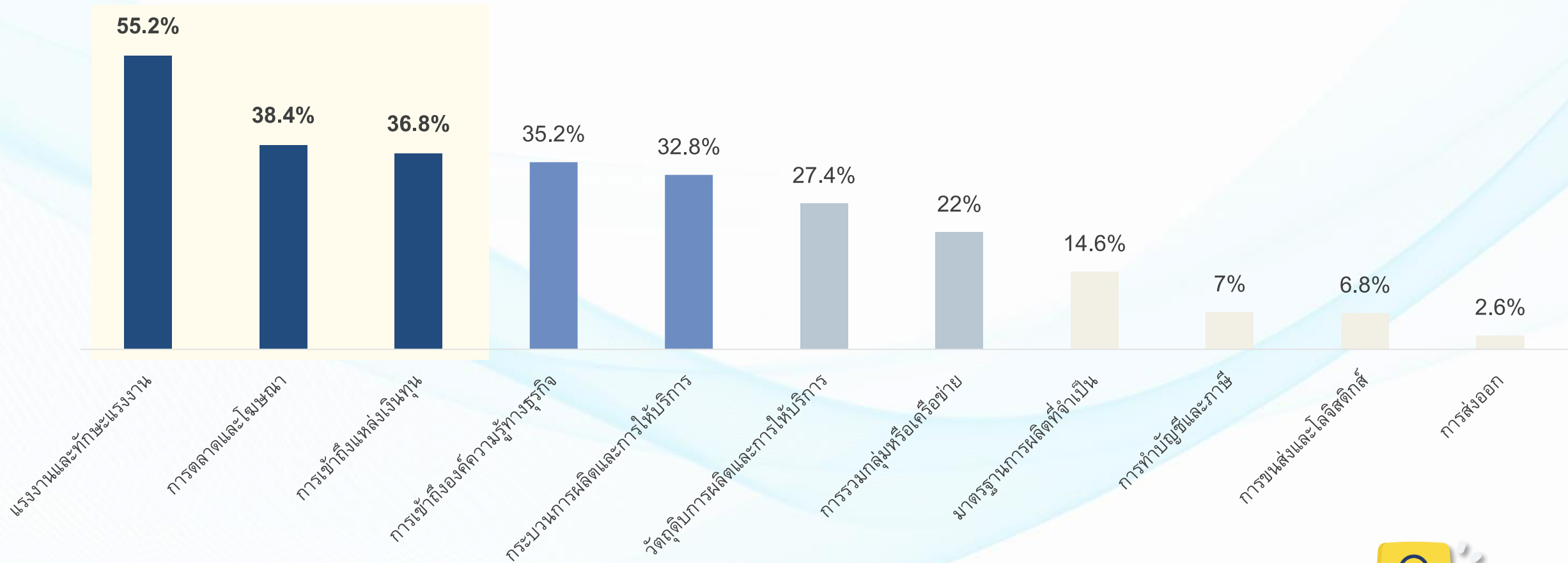

- ช่องทางการจำหน่ายใดที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย และทำอย่างไรจึงจะพัฒนาช่องทางเหล่านั้น
- ธุรกิจควรเลือกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใด เพื่อเข้าถึงกลุ่มลูกค้าสูงวัย

การรักษาความสามารถในการแข่งขันธุรกิจใบริบทสังคมสูงวัย

ผู้ประกอบการต้องการการส่งเสริมจากรัฐ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันภายใต้บริบทสังคมสูงวัย

- ทำอย่างไร ผู้ประกอบการและผู้ประกอบการสูงวัยจึงเข้าถึงการเพิ่มทักษะของแรงงาน การตลาด และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ความสนใจในที่พักสำหรับผู้สูงวัย เมื่อเกษียณอายุ

ความสนใจในที่พักสำหรับผู้สูงวัย เมื่อเกษียณอายุ

ไม่สนใจ, 62.2%

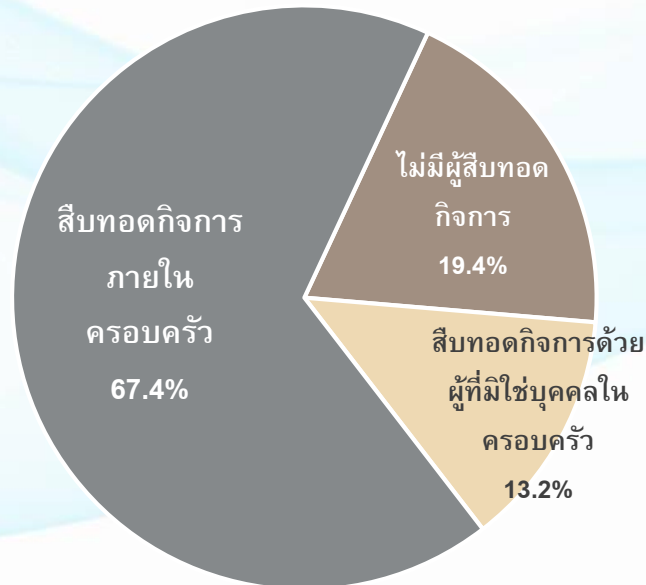

สนใจ, 37.8%

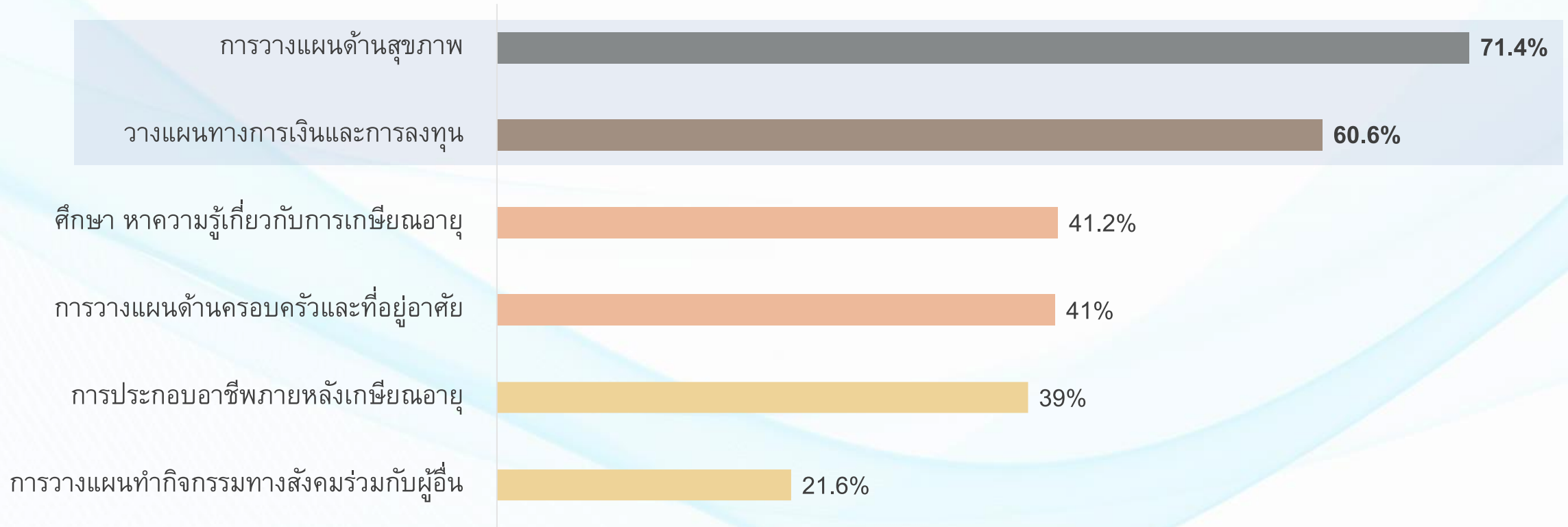
- เหตุผล
- มีบ้านอยู่แล้ว / อยู่ร่วมกับครอบครัว
 - ไม่ชอบอยู่ร่วมกับคนแปลกหน้า
 - ค่าใช้จ่ายสูง
 - ไม่ทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของที่พัก

- เหตุผล
- มีบุคลากรคอยดูแลตลอดเวลา
 - ไม่เป็นภาระลูกหลาน
 - มีเพื่อน และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
 - มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านผู้สูงวัยโดยเฉพาะ

การสืบทอดกิจการต่อของ ผู้ประกอบการ MSME

การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุของผู้ประกอบการ

- สุขภาพ และการเงิน เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับเกษียณอายุ
- แนวทางใด ที่จะส่งเสริมการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ และการเงิน ตั้งแต่วัยหนุ่มสาว

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ของหน่วยงานภาครัฐ

การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการสูงวัย

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มุ่งเน้นไปที่การเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านทักษะและเงินทุน และยกระดับความสามารถทางธุรกิจของผู้ประกอบการสูงวัย ทั้งผู้สูงวัยที่อยากเป็นเจ้าของธุรกิจด้วยตนเอง และผู้สูงวัยที่จำเป็นต้องทำเพื่อเป็นแหล่งรายได้สำหรับการยังชีพ
- การดำเนินโครงการ แก้วแก้ววัยแก้ว มีรากฐานและประสบการณ์จากการเป็นลูกจ้างในธุรกิจนั้น ๆ แล้วจึงนำประสบการณ์มาต่อยอดดำเนินธุรกิจของตนเอง ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่จะอยู่ในธุรกิจประเภทการผลิต และเทคโนโลยี ทั้งนี้ผู้ประกอบการสูงวัยจะมีข้อได้เปรียบอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจถึงตลาดสำหรับกลุ่มลูกค้าสูงวัยเป็นการเฉพาะ
- โครงการ DIPROM HERO ซึ่งเป็นนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สำหรับผู้ประกอบการสูงวัย โดยอาศัยผู้นำชุมชนและคนรุ่นใหม่ในชุมชนที่มีใจในการพัฒนาบ้านเกิด ในการผลักดันให้ผู้สูงวัยเข้ามามีส่วนร่วมกับวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการสูงวัย

- หน่วยงานภาครัฐจะมุ่งเน้นไปที่การอบรมด้านการตลาดให้แก่ผู้ประกอบการทุกช่วงวัย โดยมีรายละเอียดในการค้นหากลุ่มตลาดเป้าหมายที่ผู้ประกอบการสนใจ และช่องทางการทำการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

แนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการจ้างงานผู้สูงวัย เพื่อเพิ่มรายได้และประสบการณ์ในการทำธุรกิจ

- หน่วยงานภาครัฐได้มีมาตรการในการผลักดันให้มีการจ้างแรงงานผู้สูงวัยเป็นแรงงานในระบบโดยตรง และการพัฒนาทักษะใหม่ให้แก่แรงงานสูงวัย
- การดำเนินการแบบบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเน้นการอบรมพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ และสามารถใช้ได้จริง
- ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพในการทำงาน แต่ก็ขึ้นอยู่กับปัญหาสุขภาพ และรูปแบบการทำงานที่ต้องทำ โดยผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีอายุไม่เกิน 80 ปี
- ความร่วมมือกับโครงการ Policy Lab ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อออกแบบนโยบายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพได้

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ของหน่วยงานภาคเอกชนและผู้ประกอบการ

การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการสูงวัย

- การผลักดันให้คนในทุกช่วงวัยมีส่วนร่วมในธุรกิจ หรือผลักดันให้คนในชุมชนในทุกช่วงวัยเข้ามามีส่วนร่วมกับวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่น จะมีส่วนช่วยในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการสูงวัยได้ดีกว่าการสนับสนุนให้ผู้สูงวัยดำเนินกิจการด้วยผู้สูงวัยเพียงกลุ่มเดียว
- สามารถส่งเสริมผู้ประกอบการสูงวัยได้โดยการปรับรูปแบบธุรกิจของผู้ประกอบการสูงวัยให้เน้นไปที่การเริ่มต้นทำกิจการในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะสะดวกต่อการดูแลกิจการของผู้ประกอบการผู้สูงวัยที่เริ่มต้นทำธุรกิจ
- ผู้ประกอบการสูงวัยส่วนใหญ่ที่มีกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม หรือเพิ่งเริ่มต้นทำธุรกิจส่วนใหญ่ไม่ได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกิจที่ซับซ้อน เน้นการซื้อมาขายไป

การส่งเสริมผู้ประกอบการจ้างงานผู้สูงวัย เพื่อเพิ่มรายได้และประสบการณ์ในการทำธุรกิจ

- ผู้สูงวัยส่วนใหญ่มีความต้องการอยากทำงานต่อ แต่ยังไม่รู้ช่องทางในการเข้าถึงตลาดแรงงานในกลุ่มผู้สูงวัย โดยอาจต้องบูรณาการร่วมกับกระทรวงแรงงาน
- ภาคเอกชนก็ไม่ทราบเช่นกันว่าผู้สูงวัยมีความต้องการหรือศักยภาพในการทำงานประเภทใดบ้าง ดังนั้นจึงควรที่จะมีการผลักดันให้มีบริษัทจัดหาแรงงานสูงวัย ที่ดำเนินกิจการด้วยการจับคู่ผู้สูงวัยที่ต้องการทำงาน และกิจการที่ต้องการแรงงาน โดยการช่วยหางานและอบรมทักษะให้แก่ผู้สูงวัย ตามความต้องการของกิจการที่ต้องการแรงงานสูงวัย

การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้าถึงตลาดสูงวัยที่มีกำลังซื้อสูง

- การส่งเสริมข้อมูลด้านการตลาดสำหรับกลุ่มผู้สูงวัยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โอกาสทางธุรกิจ และความต้องการของกลุ่มลูกค้าผู้สูงวัย
- การเข้าสู่สังคมสูงวัยทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสนใจไปที่สินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัย แต่ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การให้บริการ หรือหลักปฏิบัติทางธุรกิจต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย
- สินค้าของผู้สูงวัย อาจเก็บข้อมูลทางการตลาดได้ยาก เนื่องจากผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องเป็นผู้สูงวัย แต่อาจเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัย ซึ่งกำลังซื้อส่วนใหญ่จะอยู่ที่บุตรหลานซื้อสินค้าให้แก่ผู้สูงวัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการสูงวัย

ข้อเสนอแนะสำหรับสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการสูงวัย

- ผู้สูงวัยเป็นกลุ่มที่รับความเสี่ยงจากการทำธุรกิจได้น้อยเมื่อเทียบกับคนวัยหนุ่มสาว จึงต้องพิจารณาประเภทและลักษณะที่เหมาะสมกับเงินทุนและสุขภาพ
- สนับสนุนให้มีการทำธุรกิจร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการสูงวัยกับวัยอื่น จะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากความถนัดและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน
- อบรมความรู้ทางธุรกิจ และเครื่องมือดิจิทัลให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการสูงวัยที่ต้องการเรียนรู้และมีความพร้อม
- ภาครัฐประชาสัมพันธ์และสื่อสารถึงโครงการสนับสนุนผู้ประกอบการสูงวัยของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ผู้สูงวัยสามารถเข้ารับการอบรมได้ตรงตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ เพื่อผู้สูงวัย

ข้อเสนอแนะสำหรับส่งเสริมการเข้าถึงตลาดผู้สูงวัยของผู้ประกอบการ MSME

- รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลทางการตลาดของกลุ่มลูกค้าสูงวัยให้ผู้ประกอบการเข้าถึงได้ง่าย โดยมีการแบ่งประเภทเป็นรายธุรกิจสำคัญ
- ภาครัฐควรกำหนดหน่วยงานกลางที่เสนอแนะแนวทางหรือช่องทางในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าสูงวัย รวมไปถึงช่องทางการจ่ายเงินที่สร้างความมั่นใจแก่ผู้สูงวัย

ข้อเสนอแนะสำหรับสนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุของผู้ประกอบการ

- ผลักดันการจับคู่ระหว่างแรงงานสูงวัยและธุรกิจที่ผู้สูงวัยสามารถทำงานได้
- รวบรวมและเผยแพร่รูปแบบงานที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงวัยให้แก่ผู้ประกอบการ หรือภาครัฐสนับสนุนค่าจ้างแรงงานแก่ผู้ประกอบการที่มีการจ้างงานผู้สูงวัย
- ชี้แนะแนวทางในการเตรียมรับมือกับปัญหาขาดแคลนแรงงานให้แก่ผู้ประกอบการต่างๆ ในระยะต่อไป
- ขยายระยะเวลาเกษียณอายุแก่ผู้สูงวัยที่ยังคงต้องการทำงาน ซึ่งต้องพิจารณาถึงประสิทธิภาพการทำงานว่าผู้สูงวัยเหมาะสมกับตำแหน่งเดิมหรือไม่ และควรปรับปรุงแบบการจ้างงานเป็นแบบประจำหรือชั่วคราวต่อไป